

სამჭრთა ხელოვნება

СОВЕТСКОЕ
УСКУССТВО
SOVIET
ART
SOWJETKUNST
ART
SOVIETIQUE

1972

ლიდი რევიზიონის
დაბაღვაძის
100 წლისთავი

კოტე მარჯანიშვილი

ბერიოზინსკი

სამ მოქმედებად და ერთ ფინიშდიალ

მოქმედნი:

ბერიოზინის ალექსანდრე ანდრიას ძე
ოლგა ალექსანდრეს ასული, მისი მეუღლე
ნატაშა, მათი ასული
ბერიოზინის სემიონის ძე (სენია), ალექ-
სანდრეს ძმისშვილი
ოლიმპიადა მარკის ასული (ლიპა), მისი მეუღლე
ირინოქა, ნატაშას გოგონა, გწლის
კოსლოვსკი დევსტერევის ძე
ამხანაგი კოსიხი, აგრონომი, საჩვენებელი ნაკვეთის
გამგე
დემონიდე ბარზაპოლსკი, კინორეჟისორი
განი, კინოოპერატორი
ენიკსი, ფოტოგრაფი
ოლენევი, რეჟისორის თანაშემწე
ბუტაფორი
რეკვიზიტორი
კოსტუმერი
გრამიმორი
პროსორიჩი
გლეხი
ამხანაგი ასია, ბავშვთა სახლის გამგე
ბავშვები — პიონერები
მოქმედება ხდება მამულში „ბერიოზინკა“

კოტე მარჯანიშვილი ცნობილია, როგორც
თეატრალური და კინორეჟისორი, მაგრამ იგი
წყაიფიერად მოღვაწეობდა ლიტერატურულ
სარბიელზეც.

დიდ რეჟისორს დაწერილი აქვს მრავალი
ლექსი, მოთხრობა („რომსანი მატარებელ-
ნი“, „არიშა“, „მოხუცი ბასი“, „ბე-
ბია“, „მისი დღისრი“, „ობრეტოები: პან-
ტომისისა („მუშეთა მუშა“), ოპერეტებისა
(„სულის სურდო“, „ოპროს მება“ — შენ-
ტანის მიხედვით, „შავი პრინცი“ და სხვ.).
კინოსცენარები („12 სპაში“ — ი. ილფისა
და ე. პეტროვის მიხედვით, „აბისალომ და
მთარი“, „მისი თვალები“, „ამოკი“ —
ს. ცვიკის მიხედვით, „კომპლარის ჩიბუ-
ნი“ — ი. ერენბურგის მიხედვით, „ა-ჩოუ-
და ა-ჩო“ — ჯ. ლონდონის მიხედვით და
სხვ.), დამთავრებული პიესები („მისივენი
მინორში“, „მკვლართა კუნძული“, „ძვე-
ლი ცაცხვის ზღაპარი“ — ა. ირასკის მი-
ხედვით, „ბერიოზინკა“).

მკითხველებს ვთავაზობთ კ. მარჯანიშვი-
ლის უკანასკნელი პიესის — „ბერიოზინ-
კის“ თარგმანს.

პირველი მოქმედება

ორფეროვანი სვეტებიანი ღარბაზი „ბერილინიში“¹. ნაციონალიზებული მამული. აშკადა აქ არის სამაზრო აგრძონიანი პუნქტი და საჩვენებელი ნაკვეთი. ეს ოთხი საცხოვრებლად დაუტოვებიათ მათი ყოფილი მფლობელებისათვის. თვით ღარბაზში, კოლონებს უკან, რომელიც დაფარულია დაქუჩუნული მამულით, ცხოვრობენ მოხუცი ბერილინიები; აივანზე კი — სენია ცოლიურთ. კუთხეში მოხუცებს თავი მოუყრიათ მდიდრული ავეჯის — ლუდოვიკი, ბული, ფაკობი, მარკეტრი, ამპირი — ნარჩენებისათვის. უველოფერი განცალკევებულია, აქვეა სამზარეულოს ღამბა, რკინის ღუმელი და ა. შ.

ო ლ გ ა ა ლ ე ქ ს ა ნ დ რ ე ს ა ს უ ლ ი. (არჩევს სანებს) ჩამოვა, ჩამოვა, ჩემი ტურფა, ძვირფასი, ჩემი პაწია გოგონა, ჩემი საყვარელი...

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. ოლია, მე მათ ჩვენს საწოლს... ჩვენ როგორმე... რა გვიმავს...

ო ლ გ ა. ვერ მოქსწრო ბორია... ვერ ეღირსა შეხვედრას... დაიცა, რატომ მოგაქვს მარტო? წელს მოიწყვეტ.

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. ეს, რიდათი მოაწყობ ბინას. როგორ უყვარდა ნატაშას ძვირფასი ნივთები.

ო ლ გ ა. დაწვეს... დაიტაცეს... დაამტვრიეს... მხეცები. განა რამე გაგვებათ...

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. აქეთ, კუთხეში... ირინოჩკას ნიაკმა არ დაჰკრას... (ორ გულეს შემოაქვს შვმა).

ლ გ ლ ე ხ ი. (მიმოიხედავს) ეი, თქვენ, ბატონო მემამულენო, სად დავაწყობ შვმა?

ო ლ გ ა. აი აქ. ფრთხილად, კედელი არ გაკაწროთ... ატ.

ლ გ ლ ე ხ ი. ძალიან ნუ შეწუხდები, ქალბატონო... სახლი ხომ უკვე შენი აღარ არის, სახალხია.

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. (გამოდის თაღებიდან) კიდევ რა დავდგათ აქ, ოლენკა? რამე ღამაზია საჭირო.

ო ლ გ ა. კუთხის რაფა... მარცხტრი...

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. ძალიან შეუასხურია (წავიდნენ თავიანთ კუთხეში. ნივთებს არჩვენ).

ლ გ ლ ე ხ ი. გაიგონე?

ლ გ ლ ე ხ ი. რაო?

ლ გ ლ ე ხ ი. მარქსი სამიო,¹ უკვე შეუასხურიაო...

ლ გ ლ ე ხ ი. უნდა ვაცნობოთ საბჭოს. (მოდის)

ლ გ ლ ე ხ ი. კონტრლევარუცია... გენერალი. (გადააუუროთხა)

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. ეჰ, იქნებ ამოგვეთხარა ცაცხვის ქვეშ ჩაფლული. როგორ გაუხარდებოდა ნატაშას!

ო ლ გ ა. (სწრაფად მიმოიხედავს დარბაზში).

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. (დამფრთხალი გამოიხედავს მუდის ფარდრიდან) წასულან... ნატაშას ისე მოსწონდა...

ო ლ გ ა. სადა უნდა ატაროს?... აღმასკომში ხომ არა, რეგისტრაციისას...

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. დაბრუნდება პარიზში და...

ო ლ გ ა. პარიზში... პარიზში... ჩვენ კი ისევ მარტონი ვრჩებით... უშვილებოდ... ბორია... ბორინკა... რისთვის მოგკლეს დაწყველილებმა?...

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. ამ შანდალს დაუდგამ ნატაშას...

ო ლ გ ა. მერედა, კვარი ანთოს შანდალში?

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. მაინც ღამაზია. (დარბაზის გავლით მიაქვს შანდალი. შემოდის სენია)

ს ე ნ ი ა. ეწყობთ... (ათვალიერებს ნატაშასათვის მოწყობილ კუთხეს) კომფორტი. კეთილმოწყობა. ბიძაჩემო, არ შეგიძლიათ გადაეჩვიოთ ამ ბურჟუაზიულ სისულელეს? (გახსახის აივანზე) ლიპა, ლიპოჩკა.

ს მ ა ა ი ვ ნ ი დ ა ნ. რაო?

ს ე ნ ი ა. გამოიხედე, გამოიხედე. ისევ ძინავს. ესეც ბურჟუა, ვაჭრის ნაშვირი... (აივანზე გამოჩნდება ოლიმპიკა მარკის ასულის ნამძინარევი სახე). აი, კო-

¹ მითარე გლუხი (იგივე პრიხოზოჩინი) სწორად ვერ გამოხატვას სიტყვებს. აქ, სიტყვების თამაშია: маркери—Маркса три

ოპერატორები ვიშოვე... ღორის ხორცი და ტკბილეული... წაიღე...

ლიპა. (მთქნარებით) თვითონ მოიტან. (თვალს მიეფარა).

სენია. (იყინის) არა, ასეთი მოქალაქეების შეგნებას მალე ვერ გააღვიძებს ქალთა განყოფილება. მთელი რევოლუციიდან ქალებმა ჯერ მხოლოდ აღიშენების საკითხი გაიკეთეს.

ოლგა. შენ რაღა გაქვს სალაზრადანო... თვითონაც არ იცი, როგორ შეძერვ პარტიანი და თვითონვე...

სენია. ჯერ ერთი, ქალთა გამოსხნა ბატონყმობის უღლიდან კომუნისტური მოძღვრების ერთადერთი პუნქტია, რომელიც ჩემთვის მიუღებელია, მეორე: არსადაც არ ვცდილობ შეძრომას. ოღონდ ადგილობრივმა ადგილობრვმა, ნახა რა ჩემი პარტიისანი კლასობრივი დეგრადაცია, თვითონ წარუდგინა უკრედს ჩემი კანდიდატურა პარტიის წევრობის კანდიდატად.

ბერიოზინი. ადგილობრივი ადგილობრივი... კანდიდატობის კანდიდატურა... ექ, ნეტა როგორ გიტანდნენ გუმბერატორის კანცელარიისში?

სენია. თქვენ გავიწყლებთ, თქვენ აღმატებულებავ, რომ ჩვენს კლასობრივ სახელმწიფოში ვატარებდი ძველ ბიოაროგ გვარს: მემამულე ბერიოზინი. თუმცა, ხელავს ღმერთი, რომ მამინაც პროლეტარული მემამულე ვიყავი, რადგან მცირელი მოწაც არა მქონია... თქვენმა ძმამ, ჩემმა განსვენებულმა მამილომ, თვითონვე ბრწყინვალედ შესწლო მთელი მამულის შეჭმა. მეორეც: მე გახლდით ძმისშვილი მისი აღმატებულების გენერალ ბერიოზინისა — არტილერიის ინსპექტორის. და ეს ცოტაა?

ბერიოზინი. დიას... ეს იყო უსამართლობა...

სენია. დიას, გენერალი, უსამართლობა. და ამ თქვენს მიერ შექმნილი უსამართლობის დამხობით ჩვენ წინ წაგვიყვით დიდი რევოლუცია...

ბერიოზინი. ესე იგი, ვინ ჩვენ? შენ — გუმბერატორის კანცელარიის უფროსი, შენ სწავდი წინ რევოლუციას?

სენია. თუ არ ვწვივდით, თანვეუკრანობდით მაინც...

ოლგა. (ჭურჭლეულობისაგან ცლის რაფას. მზად არის, ალექსანდრე ანდრიას ძვე, ახლა შეიძლება გადატანა.

ბერიოზინი. აბა, თანამგრძობობი, სომ ამ გვიშველიდ ამ რაფის გადატანაში ნატაშასთვის.

სენია. ნატაშასთვის? სიამოვნებით. (უბიძგებს რაფას) პარიზელი... ქერივისთვის?... სიამოვნებით. მამ ჩამოიღის? ვმშაკმა დალაპხვროს. აჰ. (ბიძვისგან იღება რაფის კარი, რომელზედაც შეინიღებ ფარდა ჰკიდია. სენია ჩერდება, გასწვებს ფარდას) აჰ, ხატები? კიდევ გიკიდიათ კარგებზე?... რა საჭიროა ეს, ბიცოლა?

ოლგა. სომ ამბობდი, ხატები უშლიან ჩემს კანდიდატურას...

სენია. მაშინ სხვა დრო იყო... მაშინ შეიძლებოდა მათი დაკიდვა კარადაშიც, მის კარგებზეც. ახლა სხვა პოლიტიკა ვირჩიეთ — გავაქვს განახლებული ეკლესია. შეგიძლიათ კუთხეში დაკიდოთ ხატები... სადაც გინდათ...

ოლგა. არა, ასე იყოს...

სენია. მე თვითონ, რასაკვირველია, საერთოდ არ გავიკარებე, მაგრამ თუ ბიცოლა, ბიძასთან ერთად, და ცოლიც კი პირჯვარს იწერენ... ინებონ... უმეცრება და სხვა არაფერი. სად დაედეგა?

ოლგა. აქეთ, კუთხეში... ასე... კიდევ ცოტა. გამაღობო სენია. (თავს უკრავს). ამხანაგური საღობი.

ლიპა. (ჭეშობდნენ). სენია, სადაღა შენი ტკბილეულობა?

სენია. პო. ტკბილეულობა მუდამ ოლიმპიადა მარკის ასულს? მომაქვს... მომაქვს... ტკბილეულიც, ღორის ხორციც. აი, იჭკუკუკებს ტკბილად. (აგროვებს პაკეტებს და მიემართება კიბისაკენ. შენიშნა შემა). ეს რა, ახალმა გაგებ?

ბერიოზინი. დიას, კოსიხმა... მადლობა მას.

სენია. საოცარია... ამბობენ, ძველი კომუნისტიაო, 1902 წლიდან, ის კი სახელმწიფო შემით ათბობს ყოფილ მონათმფლობელებს. ორიღვე ნაბობს ავიღებ თქვენგან. (იღებს შეშეს და ემზადება წასასვლელად).

ოლგა. (აჩერებს) სენია...

სენია. (შეჩერდება) რაო?

ოლგა. დიდი ხნია ერთი თხოვნა მაქვს... შენ ხომ იცი... ის იგივეი — ცაცხვის ქვეშ...

სენია. ბოკარამ რომ ჩაფლა მაშინა?

ოლგა. დიას... დიდი ქვა ადევს. იქნებ მიხმარებოდი ბიძაშენს, მარტო ვერ შესძლებს.

სენია. (ბორცოდ) რას ამბობთ?... რას ამბობთ?... მნასუს ვინმე და... პარტიანი კი არა, ციხეში მიკრავენ თავს...

ოლგა. იქ ხომ ისეთი არაფერია: რაღაც ორი ქამო, ბჭულები, სამაჯურები, ბიძაშენის ძველი ორდავები.

სენია. ორდენები? ეგენიღა მაკლდა...

ოლგა. უნარლო მოგონებაა.

სენია. ნურას უკაცრავად... იცოცხლეთ თქვენი წარსული დღეებით, ჩვენე კი, ახალგაზრდობას, დაგვანებეთ ახალი ცხოვრების შენება.

ბერიოზინი. აი, რა, სემიონ სემიონის ძვე, არამზადა ხარ, არამზადა.

სენია. ეს იმიტომ, რომ არ მსურს სახელმწიფოს გაჭურდვა?... ყველა დამალული ფასეულობა სახელმწიფო ხაზისის საკუთრებაა.

ლიპას ხმა. სენია, სად ხარ აქამდე?

სენია. მოვდივარ, ლიპოჩკა, მოვდი-ვაარ (სწრაფად გადის).

ბერიოზინი. არ მჯერა, რომ ეგ ჩემი ძმის შვილია...

ოლგა. როცა ახალმა მმართველმა ნება დაგროთ სადგურში ცხენების გაგზავნისა, სენიას ვთხოვე, ნატაშას დახვედროდა, მაგრამ ფერიფური წაუვიდა... რას იტყვის უკრედნი — ემიგრანტს დახვდაო?

ბერიოზინი. მოეშვი, ერთი.

ოლგა. კიდევ კარგი, რომ ლვევუშკა მოვიდა... სხვისიანია, მაგრამ ჩვენთანვე უკეთ მოგვექცა.

ბერიოზინი. ოღონდ არ უმართლებს მაგ საცოდას... იშოვა სამსახური და ისევ დაიკვტა დაწესებულება.

ოლგა. სანა, სარკე ხომ მოურდება ნატაშას, მაგრამ შეშინია ამ ნატების დაღება. არადა, ისე უყვარდა ნატაშას.

ბერიოზინი. არა უშავს... იყო და... ფაფუ! იცოცხლოს და თვითონვე შეიძენს... მოიტაც, მოიტაც. იქნებ „ფლორდაც“ იქ დავედვა. (ისევ შემოდინ შემთაღტირთული გლვებში. მათ მოსდევს კოსიხი).

კოსიხი. აბა, ცოცხლად, ცოცხლად, ბიჭობო. დააწყვეთ და მოუხეით სასულებში. ნება მიმეცით, გენერალი, გიშველით. (ჩამოართმევს ბრინჯაოს „ფლორას“).

ბერიოზინი. ფრთხილად, ფრთხილად, იგი...
 კოსიხი. ძვირფასია?
 ოლგა. (სხაპსხუპით) არა, არა, ფაბრიკული ნა-
 წარმოა.

კოსიხი. რას ამბობთ, ოლგა ალექსანდრეს ასულ, ეს
 ხომ კლოდიონია.
 ბერიოზინი. (გაკვირვებული) კლოდიონი?
 კოსიხი. გიკვირთ, გენერალო? კლოდიონი. კლდე მი-
 შელი. მთფერამეტე საუკუნე. პარიზში მუშაობდა
 კლოდიონის სახელით.

ოლგა. თქვენ ეს იცით?..
 კოსიხი. ვიცი და მიყვარს კიდევ.
 ოლგა. (წრფელად) თქვენ რომისტი არა ხართ?
 კოსიხი. (ხარხარით) როგორ, ოლგა ალექსანდრეს
 ასულ, რომისტიტს არც უნდა უყვარდეს, არც მშვე-
 ნიერებას აფასებდეს?

ოლგა. მშვენიერება... მშვენიერება სულიერი სიკეთეა...
 თქვენ კი მისწრაფით მატერიალური სიკეთესაკენ.

კოსიხი. ეს მიზანი კი არ არის, არამედ — საშუალებ-
 და, დანაჯერებ, როცა აღამაიხს დავაბურებო, წყურ-
 ვილს მოეუკლავთ და გაჯანთლებთ, როცა მის შრო-
 მას დაიცავით ფიზიკური ძალების მინიმალური და-
 ხარჯავაბედ, მას გაუნდებთ მეტი სულიერი მოთხოვ-
 ნა და ექნება ყველა საშუალება მოიპოვოს იგი, იყოს
 ბედნიერი. და რაშია ბედნიერება, თუ არა მშვენიერ-
 რებაში?

ბერიოზინი. და მალე ასწავლით, მაგალითად, პრო-
 სტორიკა* (ანიშნებს გლუხზე) მშვენიერების შეყვარე-
 ბას...

ი. გლუხი. რაო?
 კოსიხი. (სიკეთით) გენერალი გვეითება, მალე შე-
 იყვარებ (კამოდზე დგამს „ფლორას“) აი, ასეთ ხა-
 თაბალას?

ი. გლუხი. (თავაღიერებს) ამას რაღა შეყვარება უნ-
 და... შიშველი დედაკაცია და ისიც უსულო.

კოსიხი. (ხარხარებს)
 ოლგა. აი, ხედავთ...

კოსიხი. და იგი მართალია... მართალია, ოლგა ალექ-
 სანდრეს ასულ. იგი ჯერ კიდევ თავისი განვითარე-
 ბის ისეთ სტადიაზეა, რომ სარგებლობას საჭიროებს
 ყოველი ნივთისაგან. ახლა მისთვის იმაშია მშვენი-
 ერება, რაც შეუმსუბუქებს მატერიალური ცხოვრების
 ტვირთს.

ბერიოზინი. კუჭი. მხოლოდ კუჭი?... ასე ხომ ტყეში
 გარეული ნადირიც აფასებს მაღარი სტომაქის მშვე-
 ნიერებას.

კოსიხი. თქვენ, გენერალო? ამბობენ, რომ თქვენ
 უკნონათ წინაპართა უმშვენიერესი კოლონია—სემონ
 უშაკოვი, კაროვკი, ლუკა ტოკვი, როტარი, ლამბი,
 როკოტოვი, ლევიცი, ბოროვიკოვსკი — თქვენი ბა-
 ბუებისა და პაპის პაპების პორტრეტებს რომ წერდ-
 ნენ. სად გაქრა მთელი ეს მშვენიერება? გაყიდეთ?

ბერიოზინი. როცა კუჭი ცარიელია, საკუთარ ტყავს
 გაიძირბ ცოცხლად და გაყიდო...

კოსიხი. (ხარხარებს) აკი აფასებდით მშვენიერებას,
 აკი სულიერი მოთხოვნილება გქონდათ! (შენიშნა იქ-
 ვე მდგარი გლუხი) აბა, კიდევ რა გინდათ. ხომ მორ-
 წით საქმეს? წაიდით!

ი. გლუხი. ფეხის ქირა გვინდოდა მათი აღმატებულე-
 ბისაგან...

ოლგა. აი, ინებეთ ილუსტრაცია.
 კოსიხი. (მოლუქულად) სირცხვილია, ამხანაგებო. კან-
 ტორაში ხომ მიღეთ შემოს მოზღვისთვის? გვეყო-
 ფათ.

ი. გლუხი. ჩვენ არაფერი... კმაყოფილი ვართ... ოღონდ
 მეს თვითონ გაიძახი: გენერალო და გენერალო.
 ჩვენც ვიფიქრეთ, რადგან ბატონები ყოფილან, რა-
 ტომ არ გამოვართვით.

კოსიხი. (ღიმიტზე) კარგი, გვეყოფათ, წაიდით.

ი. გლუხი. ახლავე იქ კიდევ ორი შეკვრა... მოვართვეთ
 და წაიდით... (გადიან).

ბერიოზინი. აი, თქვენ ამბობთ, რატომ გაყიდეთ?
 მაინც ხომ ნაციონალიზებული იქნებოდა?

კოსიხი. დიან, ნაციონალიზებული.

ბერიოზინი. და ეს პრობოროვისთვის? იმიტომ,
 რომ არაკი სწევრია პრობოროვს?

კოსიხი. მისთვის თუ არა, მისი შვილიშვილებს,
 შვილთაშვილებსთვის.

ბერიოზინი. ჩვენც შვილებსთვის. ჩვენი ქალიშვი-
 ლი — ნატაშა კონსტანტინევიჩი გაიქცა ქართან.
 ქმარი დენიკინის არმიამ იყო... ჩვენც მივეციტ ნა-
 ტაშას და თან წაიღო... მთელი წელიწადი იცხოვრებს
 მასში აღებული ფულით... სიცოცხლისთვის, ასებო-
 ბისთვის გამოვიყენეთ... პრობოროვი კი მხოლოდ არა-
 ყი სჭირდება.

ოლგა. თქვენ თვითონ არ გახსენით დუქნები? ნიკოლო-
 სი კრძალავდა, თქვენ კი გახსენით.

კოსიხი. მაშ ასე, არაკი პრობოროვისთვის იგივე სუ-
 ლიერი მოთხოვნაა. ტიტკველია იგი, გათოშლილი, მშინ-
 ერი, გატარჯალა ყველამდე საბუშაოთი. მასაც უნდა
 სისაბულო, ბედნიერება და... სეამს, სეამს სახლი
 ნახად არაკს, ხანჯას; ამაბუნებს საკუთარ ჯანმრთე-
 ლობას, ათომომავლობას, კულაკს კი უკანასკნელ
 გრომებს აძლევს...

ბერიოზინი. მაშ, თქვენ მას შესთავაზეთ ბრდენინ-
 ვა. რა ხერია ამაში?

კოსიხი. არის ხერი. თუ მაინც ხელში გვადნება სა-
 ხალხო გრომები, ჯობია სახელმწიფოს მიემატოს,
 ვინმე კერძო ჯიბეში ჩავიდეს. ჩვენ ჯერჯერობით ვაძ-
 ლევთ მას მისთვის საჭირო პროდუქტებს, მაგრამ შე-
 დარებით უწყინარს..

ბერიოზინი. ასე ხომ ვიტესაც შეეძლო ემსჯელა.

კოსიხი. მთლად ასე არა. ვიტესთვის ეს იყო მუდმივი
 შემოქალაქის წყარო და მის განსჯობა ჰყავდა ხალხი
 სიბნელეში, რათა თავში არ მოსვლიდა სხვა სულიერ-
 ი მოთხოვნილება. ჩვენ კი ციცილობთ გავაძლიოთ
 იგი და განავითაროთ. მაშინ მას გაუნდებოდა სულ
 სხვა მოთხოვნილება, გაივებს თქვენს კლოდიონს და
 არყის სურვილიც თავისთავად ჩაჰყვდება.

ოლგა. მაშ, კლოდიონი გადარჩება ნაციონალიზებას?

კოსიხი. (ღიმილით) გადარჩება. იყოს თქვენთან.
 ჩვენ იგი ვერ გავიქვეყვავ. იქნება დრო, როცა თქვენი
 და პრობოროვის შვილები მას თანაბარ პოზიციებში...

ბერიოზინი. (აწყვეტივნებს) ეს, როდისმე იქნებ
 ასეც მოხდეს... ჯერჯერობით კი ჩვენი საქმე ცუდად
 აისის.

კოსიხი. (სერიოზულად) არც ჩვენ გვიღობის.

* იგივე პრობორიბი.

ო ლ გ ა. თქვენ რა... ჩვენ კი... ბორია... ბორინა (ტირის).
კ ო ს ი ხ ი. ნუ, ნუ, ოღეს აღუქსანდრეს ასული, ჩემი
კარგო, დამწვიდლით. (უხარხარულად იცვლის ფეხს, არ
იკის ჰა ქანს).

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. (ცრემლებს იწმენდს) ჩვენი ერთადერ-
თი ვაფიშვილი... ხომ დაგვიგზირიტეს თქვენებმა.

კ ო ს ი ხ ი. (კუშტად) დახვიტეს... (პაუზა).

ო ლ გ ა. ჰოდა... თქვენ კი ამბობთ, რომ...

კ ო ს ი ხ ი. მამ როგორ გვინათა... მაგრამ ვინც დახვრი-
ტა, განა სამიშვნება? თქვენ, კულტურულმა ადამი-
ანებმა, ხომ არ უნდა დიავფოთი მონაჩაზნი, რომ ჰუ-
მუნისტი სადისტია, რომელსაც დიდ სამომავლეს
გერის სხვისი სიცოცხლის სულაღებით მოსპობა.

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. დიახ... ყველა თქვენნაირი რომ იყოს...

კ ო ს ი ხ ი. (აფთხ) ყველა... ყველა ასეთია. ყოველი
ჩვენგანია, როცა კაცს კლავს, განა თვითონ ნაკლებ
დახვალის განიცდის, ვინმე მოკლული... ნუთუ გგო-
ნიათ, რომ ასე ადვილია სხვის სიცოცხლეზე მხვილის
აღმართვა.

ო ლ გ ა. (გაფთხდა, ცანცანებს) ესე იგი თქვენც...
ხერტდით.

კ ო ს ი ხ ი. არა, საბედნიეროდ, არა. უბრალოდ, არ მჭო-
ნია შეშინებვა.

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. მაგრამ, თუკი... დავუშვით, ბორია...
ჩემი ბორია. ამბობენ, იგი ცნობებს კრება და დენიკი-
ნისხათა... დავუშვით, რომ ეს ასეა... თქვენ... თქვენ
თუ შემართავდით რევოლუტრს და ესროდით უიარა-
ღს?

კ ო ს ი ხ ი. შესაძლოა... მე არ მჭონდეს ძლიერი ნერვები;
და სათანადო ძალა არ შემიწევდეს იმისთვის, რომ
თვითონ... მაგრამ განაჩრეს კი... განაჩრეს ხელს მო-
ვაწერდი. (ნერვიულად მიიწმინდა სახე და მოჰკო-
თახში ბოლოთი ცემას).

ო ლ გ ა. (სეკმზე დაეშვა და ჩუმად სლუკუნებს).

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. (მივიდა მასთან, ხელი გადუსვა ჭაღარ-
თა თავზე; თვითნებ ცრემლებით აფვს თვალები)
არ მესმის... ვერ გამიგია...

კ ო ს ი ხ ი. (ნერვიულად დაბაძრებას თათხში. პაუზა. მო-
ვლენილად ჩერდება) ფუე ვშაქს, ეს რა საუბარი
გამობით, გენერალო.

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. მ-და (შეიშურალა თვალები, ფანჯარას-
თან მიდგა. პაუზა). ბინდებდა... მაღე ნატაშაც...

ო ლ გ ა. (უცებ აწრიალა) ნატაშა... ნატაშა... ჩემი
შვილიო ჩამოვა, ჩემი საყვარელი გოგონა ჩამოვა...
(აფაცანებელი ხელებით ანთებს ლამაზს). მე კი
არაფერი მაქვს მსად.

კ ო ს ი ხ ი. (სათს შეხედა) ანდო დრო გავიდა. სადგუ-
რამდე ანც ისე შორია... ალბათ მატარებულმა დაივი-
ვიანა... ეს რა გიქნიათ, ოღეს აღუქსანდრეს ასული,
პარაზელ ქალს ასე ყველათვის დასანან ასდოლზე
უპირებლად მოთავსებას? აქ ხომ გასასვლელი ადგი-
ლია, ყველა მიიღ-მოიღის.

ო ლ გ ა. ჩამოვაფარებ რაიმეს...

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. მეც მაგას არ ვუბნები? რად გვინდა
ეგ მუდღე, მოდი, აქეთ ჩამოვიკიდოთ-მეთქი და—რე-
მატიზმი გაქვს... ნიაგი დაგიბრავსო...

კ ო ს ი ხ ი. მოიცაო, მოიცაო... ჩემს თათხში შირმას მოვ-
კარი თვალი (სასწრაფოდ გადის).

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. ვერ გამიგია... თითქოს კარგი კაცია,
კეთილი, კომუნისტი კია. თვითონვე თქვა—მოვაწერ-
დიო.

ო ლ გ ა. ირინოვს ალბათ უკვე დიდი გოგოა. იქნებ რე-
სულად არც კი ლაბარაკობს. მთელი ბავშვობა პა-
რიზში გაატარა.

კ ო ს ი ხ ი. (დაბრუნდა. მიუქვს შირმა და დათვის ტყეყი)
ა, ეს დაგვდა. გენერალო... მივიღებთ ქალთა ბუ-
დუარს. თუმცა უგვანოა ეს რუსული ჩინეთი, მაგრამ
თავისი კოხეი მაინც ექნება... დიდი კი იატაკზე დავა-
გოთ... ნაკლებად შესესება... რისი, ავი ყინებო.

ო ლ გ ა. გმადლობთ... გასმამი უნდა გაეგმავადო, ალბათ
მიზივრები ჩამოვლენ.

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. ახლავე დავანთებ ცეცხლს (მიდის შე-
შასთან).

კ ო ს ი ხ ი. წინა მომეციო... ამ საქმის ოსტატი ვარ...
ცეცხლის დანთების საკუთარი მეთოდი მაქვს შემუ-
შავებული. (ცეცხლს ანთებს ღუმელში).

ო ლ გ ა. (თავსაფარს მოივლებს) გადავლ მიხევევასთან,
იქნებ ერთი ჭათამი დამითოს... თორემ კვერცხებიდა
გავაქვს და რძიანი ფაფა.

ს ე ნ ი ა. (თავს გამოყოფს ავინიდან და კამფეტს წუწნის)
ბიკოლაქემო, არ იფიქროთ მექთანა შოგა... სოფელ-
ში ისედაც გაიძახიან, რომ ყოფილი მემამულეები
ხართ...

კ ო ს ი ხ ი. (ჩაცემულია პატარა ღუმელთან. თავი ასწია.
სერიოზულად). თქვენ კი, ამხანაგო ბერიოზინ, ჩააბა-
რეთ ანარიში ფურკასა და თესლის მარაგზე?

ს ე ნ ი ა. (უცებ ნერწყვი გადასცდა და კამფეტს გუგუარ-
და პირიდან) დილით ჩავაბარე, წესიერად.

კ ო ს ი ხ ი. (ღიმილით დასცქერის იატაკზე დავარდნილ
კამფეტს, ოღვა გავიდა) თქვენ რა, ბულდოგებში
შეპარყნულის დახმარებით მცვადინებო?

ს ე ნ ი ა. კოპოპატევი მიიღეს... ჰოდა, მეც ჩაისთან...

კ ო ს ი ხ ი. კარგი. (უბერავს ღუმელში) ცუდად ინთება...
დიდი ხანია არ გავისურებია.

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. თვეს მეტია, რაც წესიერად არ გავი-
ხერბება... შეშა არ იყო... ფიჩხით ვაღვლებდით ჩაის.

კ ო ს ი ხ ი. მილოც ბოლავს. ნახეთ, როგორ გაბურა ყველა-
ფერი... გენერალო, შენობა ფუჭდება... ნესტითა და
ბოლოთი.

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. რა გქნა, ძველი ღუმელები უამრავ შე-
შას ნთქავენ.

კ ო ს ი ხ ი. თქვენ რა შუაში ხართ, მიკვილს ჩემი წინა-
მორბედისა.

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. ის ხომ საერთოდ არ გეგამდევდა შეშას.
გმეუბნებდა: უფლება არ მაქვს ყოფილი მფლობე-
ლები დავაბოთო.

კ ო ს ი ხ ი. თქვენ კი ცხოვრობთ, მაგრამ სახლი სახელ-
მწიფოსია. ასე რომ, უნდა გეზრუნათ. აბა, დადგით
ჩაიდან. ხვალ კი ვუბრუნებ წესრიგში მოიყვანოთ ღუ-
მელები, ამ რაინის ღუმელს გავავლებთ. თქვენ კი
გთხოვთ, აღუქსანდრ ანდროას ძვე, ხვადიან სამო-
ვარი აქ აღარ დადგათ, გართ გაიტანეთ.

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. სამოვარი რომ წავკვართო?.. პირველი,
რასაც ხელი დაავლეს გლუხება, სამოვარი იყო...

კ ო ს ი ხ ი. მაშინ... ვიშოვით სადმე, ასე კი არ შეიძლე-
ბა... ეს სახლი ხომ მუხუეშია. შეხედეთ, რას დაეგვა-
ნა. (ღუმელი).

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. (ფუსფუსებს ღუმელთან) ამხანაგო კო-
სის... არ ვიცი, როგორ გითხრათ... აი, იქ, მაქვს...
ძველი ორდენები...

კ ო ს ი ხ ი. მერვად, რამე გითხრებდა?

ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. აბა, ვე ისე... რაც შეეხება ბეჭდებსა და
სამაჯურებს, მებეიბისა და ბაბუებისა...

კ ო ს ი ხ ი. მერვ?

ბერიოზინი. აი... რომ იპოვონ... წამართმევენ?
კოსიხი. (ღიმიება) ეგა, როგორ შეშინებულხართ, გე-
ნერალო.

ბერიოზინი. მაშ როგორ... აკი ყველაფერი დაიტა-
ცეს... დამატკრინეს...

კოსიხი. სხვა დრო იყო... სამხედრო კომუნისში. მა-
შინ გარჩევისთვის ვის ვცალა... ახლა კი... როგორ
გგონიათ, თქვენი ბეჭდები და სამაჟურები გამაძიდ-
რებენ ბოლშევიკების სახისას?

ბერიოზინი. ო, არა, იქ სულ რაღაც ხუთასი მანე-
თის ნივთია, მეტისა არ იქნება.

კოსიხი. პოდა, უპატრონეთ.

ბერიოზინი. საქმე იმაშია, რომ... როგორც კი აჯან-
ყება დიწყო, მიწაში ჩაგვალთ.

კოსიხი. (ღიმილით) ბოლშევიკებს უმაღლავთ?

ბერიოზინი. მათაც და დენიკინელებსაც, აკი სამ-
ჯერ გადავიდა ხელიდან ხელში.

კოსიხი. ახლა შევიძლიათ ამოხარბოთ.

ბერიოზინი. დიდი ლოდი ადგეს, მარტო ვერ მოვე-
რგვი...

კოსიხი. (ხარხარებს) ეპ, თქვე ხაზინის მძარცველ-
ბო... წამოდი, მე მოგვმხარებოთ...

ბერიოზინი. (გახარებულად) კაცო ხართ, ადამიანი...
ნატყუას სურბარისს მოვუშაადებ.

კოსიხი. კარგი... აბა, წყარაკე გვიინდა ან ნიჩაბი. (იც-
ვამს).

ბერიოზინი. (ისიც იცვამს) ღრმად არ არის ჩამარ-
ხული... ოლონდ ეგაა, ლოდა დიდი... აქვება, სახლის
წინ... ცაცვის ქვეშ.

კოსიხი. (ღიმილით) აბა, წავიდეთ დანაშაულის ჩამა-
დნად. (მიღიან. აივანზე მამინევი გამოყოფენ თავებს
სენია და ლია, თვალს ადევნებენ გასულებს).

ლი პ ა. (ჩურჩულით) წადი საბჭოში, ახლავე წადი. დაე,
ადგილზე ნახონ... თორემ იტყვიან, რომ შენ იცოდი
და მფარველობდი.

სენია. ამ კომუნისტსაც თავზე ხელს არ გადაუსვამენ.
ლი პ ა. წადი საბჭოში, გაავებოხე...

სენია. მოიცა, ვიღაც მოდის (გაიძლიანენ. შემოდიან
იგივე გლეხები. ისევ შემს მოაქვთ).

II გლეხი. გუბნები სწორი არ არის. (შემას აწყობს).

II გლეხი. არა, სწორია — ლევორუცია. ისინი, ვინც
მღვდლებს სცნობენ, მეფის ოპრინიკები არიან. (სხა-
პასხუთი) ვაჭრები, კულაკები — სოფლის წურბე-
ლები და კიდევ მღვდლები, არქივლები და მედავით-
ნიები, ყველაზე მარჯვენა ხელით იწერენ პირჯვარს.
ხოლო განდგომილები — კომუნისტები... ესე იგი,
მარცხენით... მარცხენა ხელით აკეთებენ ყველაფერს...
ამიტომ ლევორუცია.² (აივანზე კვლავ გამოყოფს
თავს სენიონ სემიონის ძე).

სენია. რაო, ამხანაგებო, შემსას გზიდებთ? სახელმწი-
ფო შემს ყოფილ მემამულეს აძლევთ?

I გლეხი. (მთლულად) თვითონ ვინა ხარ?

სენია. მე, ძმებო, მემამულე არასოდეს ვყოფილვარ...
მხოლოდ გვარი მაქვს ახსნული...

I გლეხი. სულ ერთია. ვაშლი ვაშლის ხესთან ახლოს
ვარდება...

II გლეხი. ერთია, მაშ. შენც ისეთივე აკროლიდი... ხარ,
სენია. რა? რაო?

I გლეხი. ეგ ნიანგს აკროლის ეძახის. ყური გვიგდე,
სემიონ სემიონის ძე, მე ვვებნები რველუცია, ის
კიდევ გაიძახის: ლევორუცია და ლევორუციაო.

სენია. რაღა რველუცია, ამხანაგებო, როცა კომუნის-
ტი შემსას იძახეს.

I გლეხი. აბა მაგას თავი გაანებე... ჰერჯერობით იგი
სერიოზული³ ამხანაგია...

სენია. სერიოზული?.. აბა ვაიხედე ფანჯარაში! იქით,
იქით, მარცხნივ, ცაცვის ქვეშ. (გლეხი უყურებს)
რაო, რას შერბიანა?

II გლეხი. მეოი მიწას თხრიან... გენერალი და კოსიხი...
სენია. იქნებ მისულიყავით და გინახათ, რა საქმეებს
სრადის გე თქვენი სერიოზული ამხანაგი.

ოღ გ ა. (შემოდის. მოკავს ქათამი) უპ, ძლივს არ გა-
ვასერგე... აი მღვდლარცო, მადლობა ღმერთს! (გლეხე-
ბი გადიან). მოვლენ გაყინულ-გათომილები და გა-
ვათბო. სენიკა, იქნებ ქათამი დაგვცალა.

სენია. თავი გამანებე, ბიცულაჩემო. არ იცით, რომ
სისხლს ვერ ვიკანებ? (იმალება. შემოდიან ბერიოზინი
და კოსიხი. ბერიოზინის ხელში უჭირავს წითელი ხის
იმპერიდებული კოლოფი)

ოღ გ ა. (შეშინებული) დააპატიმრეთ? (ქათამს ხელი
უშვა) საშა... საშენკა... აღესანდრე ანდრიას ძე.
(ბერიოზინის კოლოფი მაგიდაზე დადო)

კოსიხი. აბა, შემსხედეთ სინდისის განსაწმენდად. ხომ
არ გაკებ უღმედტი განძი ან სხვა რამ ისეთი.

ბერიოზინი. (აღებს ყუთს) აბა... შესხედეთ.

კოსიხი. (ცოტა ხანს ხელები ავითურა კოლოფში) ქა-
მეო... მშვენიერია, ძველებუთი... ძალიან ლამაზია...

ბერიოზინი. (ღიმილით) ეს ჯერ კიდევ ჩემი ბებიის
დღეის ნაწილია... მე კი ქორწინების დღეს მიგართვი
ოღ გ ა. აღექსანდრეს ასულს.

კოსიხი. მშვენიერი ნახელავია.

ოღ გ ა. ჩამოგვარიმევეთ?

კოსიხი. ოპ, არა. რა სისულელეა.

ოღ გ ა. მე კი მეგონა, დააპატიმრეთ...

კოსიხი. აი, აი, დანაშაგი ბუღოსს თქვენში, ოღა
აღექსანდრეს ასულს... კინაღამ არ მოხარჩვეთ ქათა-
მი.

ოღ გ ა. ვიშოვე კია და არ ვცივი, როგორ დაგვკლა.

კოსიხი. მომეცით. ჩვენ მაგას თქვენს დანაშაულის აღ-
სანიშნავად... (გადის ქათამიანად).

ოღ გ ა. ღმერთი ჩემო, როგორ შევშინდი. წავასწრო?

ბერიოზინი. არა, თვითონ ამოთხარა.

ოღ გ ა. საიდანა გაიყო?

ბერიოზინი. ა. ბ. თავად გუთხარი.

ოღ გ ა. რა გეძლია ვინმე ხარ, აღექსანდრე ანდრიას
ძე. (ისტის ეფენების უღარუნი). მოდიან... მოდიან...
ჩამოდიდნენ. (ადგილიდან მოწყდა, გაიქცა, თავსაფა-
რი იატაკზე დაუვარდა)

ბერიოზინი. თავსაფარი, თავსაფარი მოიკდე მხრებ-
ზე... გაეცდები. (თვითონ უქუქლოდ მიჰყვა ცოლს.
აივნიდან თავი გამოყო სენიამ).

სენია. მოვიდნენ.

ლი პ ა. (გამოჩნდება ქირის გვერდით) რას გამოვიყვია

² სიტყვების თამაში: революция—леворция (левой ру-
кой).

³ ნიანგი სიტყვიდან крокодил—кракодил—აკრიდილ.
4 კვლავ ამხინგებს სიტყვას.

თავი? პარიზელის ნახვა მოინდო? მამარჩემს ჩემთვის ვარძაყიან ჩამოკონდა ხოლმე კაბები. (ორვენი ინტერესით იკვირებთან კარებისკენ, რომელთა მიღმა სისის საუბარი, კოცნა, სლუკუნები, სიცილით.)
 (შეიღიან ოლგა, ნატაშა, ბერიოზინი, რომელსაც ხელში უჭირავს თბილ თავშალსა და მამაკაცის ბუშლატ-ში შეფუთულ ირინოჩკა, აგრეთვე ყუთი სიყვითლით.)
 ო ლ გ ა. (ხაზგეუ ხელებს უცაყუნებს ნატაშას) ცოცხალია ჩემი შვილი... ჩემი ჩიტუნია...
 ნ ა ტ ა შ ა. (სიცილ-ტირილით) დედა... დედიკო... ჩემო მამიკო, როგორ გამჭაღარავებინართ... წარმოსადგები კი ხარ, წვერი გიხდებდა...
 ი რ ი ნ ა.
 ნ ა ტ ა შ ა. ⁵ აუტანელი ბავშვია.
 ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. (ჩამოსვამს იატაკზე) ასე ჩემი შვილი-შვილო... ხელათ არ მონათლა? (იციინს, შალს შე-მოსხინის).
 ო ლ გ ა. (ხელიდან გლეჯს შვილიშვილს) მოდი, მოდი, ჩემთან, ჩემო ეშმაკუნა... ღმერთო, ეს რა აცვია, მამაკაცის ბუშლატი?
 ნ ა ტ ა შ ა. დიხა, ძალიან ციოდა, მას კი მხოლოდ თხელი პალტო გვცა. ბუშლატი კი ლვევუკამ მისცა. ღმერთო ჩემო, შინა ვარ. ძვირფასებო, საყვარლებო. (კოცნის მოხუცებს) სახლში ვარ...
 ო ლ გ ა. ჰო, სახლში, მაგრამ ბორისი... ბორენკა... (ტირის).
 ნ ა ტ ა შ ა. (ისივ ტირის), ჰო, ბორია... და ნიკოლოზი... იცით, დედა, ნიკოლოზი საავადმყოფოში მოგვდა... თურქეთის საავადმყოფოში... ტიფანათა ბარაკში... არც კი მიზევებდნენ მასთან (ერთმანეთს ეხვევიან და ტირიან).
 ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. კარგი, კარგი... რაღას ვუშველით ახლა. (თვლები შეიშრება).
 ი რ ი ნ ა. (თავის ნებაზე მიშვეებული, დარბაზს ათვლიერებს. უკვებ აივანზე შეინიშნავს სენიას და ლიპას)...
⁶... (შემოდს იმეგრის ხელებს).
 ნ ა ტ ა შ ა. (თავი ასწია) ეს ვინ არის?
 ს ე ნ ი ა. (ჩაყინებით). ეს მე ვარ, ნატალია ალექსანდრეს ასულო, გერა მცნობთ?
 ნ ა ტ ა შ ა. სენია, სენიკა... როგორ გადასხვაფერებულხარ... ლიპაც.
 ო ლ გ ა. სალამა, ნატალია ალექსანდრეს ასულო.
 ნ ა ტ ა შ ა. გამარჯობა, ლიპოჩკა. აბა, არ ჩამოსვალთ. მე ხომ არც თუ ისე კარგად გვიცნობ.
 ო ლ გ ა. მე კი სწორედ ასეთი წარმომდგინეთ. ყველა პარიზელი პეჟონიანა თავისი მანერით.
 ნ ა ტ ა შ ა. შენ კი, სენია, გამოიჩევი, ჩემს ფოქსტროტს გიკრეწებ.
 ს ე ნ ი ა. ახლა...
 ო ლ გ ა. (ქმარს აკავებს) ჩვენ თვითონ გვყავდა ფოქსტროტი... თონდ ევ არის, თავი მოგვაბუნრა, სულ მოვარეს შეტყაყუნოდა და სენიჩკამ მოწამლა.
 ნ ა ტ ა შ ა. (მომრუნდება) აი, მე უკვე შინა ვარ... სახლში... (ათვლიერებს დარბაზს) ღმერთო ჩემო, ნუთუ

აა დარბაზის მეტი არაფერი გააქვს? (შემოდის აბას ნაირი კოლოფი დატვირთული კოზლოვსკი).
 კ ო ზ ლ ო ვ ს კ ი. ესეც ასე, მგონი მორჩა. (ცხერის, ხეობის მინებს) სურდოს გადავეყარო.
 ო ლ გ ა. (ღიმილით) მუდამ ასე არა ხართ, ლვევუკა? (ნატაშას), აბა, მოდი, მოდი ჩემთან... დაჯექ... შეგხედო ვართი... გვიამბე...
 ნ ა ტ ა შ ა. ვიამბო? პარიზი... პარიზი... იცით, დედილო, კაბები უფრო დამოკლდა... უკანასკნელად ....⁸
 ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. შენზე, შენზე მოვეყვები, ნატაშა... ვინ იყო ის საქმრო, რომელსედაც გათხოვებას აპირებდი?
 ი რ ი ნ ა. დღეს ბევრი საქმრო ჰყავს — მუხით კობობი, მაღალთ ბიძია ვაკი...
 ნ ა ტ ა შ ა. (სწრაფად) ირენ... გამიძინელა, მამა... ძალიან გამიძინელა... შენ ვერ გიამბობ... დედას... შემდეგ ვერათ... ახლა კი, მაღლობა ღმერთს, ბოლო მოეღო... სახლში ვარ... შინ ო, როგორ მაკლდით, ჩემო ძვირფასებო, ჩემო სპეტაკებო... ისე ვუხუბდი ჩემს ღამას რუსეთზე, ჩვენს „ბერიოზინიზე“... ამ ყინვანზე, ფანჯარებს რომ ჰჭირსოვას, დღევანდელითი მოქარავს... მასხლო, 26 აგვისტოს, ჩემი დაბადების დღეზე, ამ დარბაზში ვიცეკვე ძველი გალსი (ღილინებს მოტივს, უნებურად ფენს ადგამს კოზლოვსკის).
 კ ო ზ ლ ო ვ ს კ ი. თი, ძვირფასო... (კოჭლობს)
 ნ ა ტ ა შ ა. (ხარხარებს) დაჯექით რაღა, ლვევუკა, თორემ უარები მოვიგათ.
 კ ო ზ ლ ო ვ ს კ ი. (კოლოფზე დაჯდა) აბა, დავეკები.
 ნ ა ტ ა შ ა. ჩნეს კოლოფზე, ხომ ჩამიმტკვრევთ...
 კ ო ზ ლ ო ვ ს კ ი. სპილო ვარ, თუ? (კოლოფი გაბარტყენა)
 ნ ა ტ ა შ ა. (სიცილით) აი, ხომ ვამბობდი.
 ი რ ი ნ ა. დედიკო, იქ ხომ ჩემი მ-ელღე ბესტია?
 კ ო ზ ლ ო ვ ს კ ი. ვინა?
 ი რ ი ნ ა. ჩემი თოჯინა.
 კ ო ზ ლ ო ვ ს კ ი. (ამოაქვს დიდი, დაჭყლევტილ-გაბარტყე-ლებული თოჯინა) ვშმაგმა დოლსკოსს, ვინ იფიქრებდა, რომ პარიზში უბრალო ხის კოლოფის გაკეთებაც არ შეეძლოთ ადამიანურად.
 ი რ ი ნ ა. (იღებს თოჯინას) თქვენ გააფუჭეთ იგი, ჰო-და, მიდილი ახლა და ცოლად შეირთეთ. (თოჯინა ეს-როლია კოზლოვსკის)
 ნ ა ტ ა შ ა. ირენ, ირენ!... დედიკო, ჩიი გაქვთ? გაგთბები ცოტას... რაღა დაგიმალო და... ძალიან შშია კიდევ...
 ო ლ გ ა. ო, ღმერთო, სულ დამაყრწყვდა. (აწრიალდა) ქა-თამი ვიშევი შენთვის, მაგრამ სისართობა დამაბანია... ახლავე... ჯერჯერობით ჩიი მიირთვი. ლვევუკა... ჭურჭელით მიმოწოდეთ... ჩაიდან უკვე თუხთუხებს.
 ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. არა, მეგან არა სულ დამბტვრებს. (ოლ-გა გადის კარებში, ბერიოზინი გაემართა ჭურჭლის მოსატანად).
 ნ ა ტ ა შ ა. (იციინს) ისეც ძველებურად გიმართლებთ, ლვევუკა?
 კ ო ზ ლ ო ვ ს კ ი. არც თუ. სამუშაოს ვერა ვმოულობ.
 ნ ა ტ ა შ ა. რატომ?
 კ ო ზ ლ ო ვ ს კ ი. ჯერ ერთი, წარსული მაქვს შეღანძლული, ყვილა...⁹ მე დამდეგს: აწნაურით, მემამულეო, კორ-პუსში სწავლობდიო. მეორეც, სადაც არ მოვეწყობი—

⁵ დღევანე აქ გამოტოვებულია სტრიქონები. ეტყობა — ირინამ იქმეცა და დღემამისმაც რაღაც უწოლა (შესახლდა ფრანგულად).
⁶ აქაც გამოტოვებულია სიტყვა თუ წინადადება.
⁷ პატარა ტანის სანადირა ძაღლი.

⁸ აქაც გამოტოვებულია სიტყვა.
⁹ აქაც გამოტოვებულია სიტყვა.

ან დაწესებულება იხურება, ან შტატებს ამცირებენ. ერთი ძმაყავი გამოიჩინდა, სამსახურში მოგაწყობო... აქაც კი ჩამოვიდა. გახარებულმა თქვენს ტბორში სულ კარხანებში ვუჭირე, მაგრამ, საქმეში ხარ? სწორედ ის კარხანები გაქვინარა ყელში და მოახრჩო. (ნატა-შა ხარხარებს)

ბერიოზინი. (სუფრას შლის) ბოლოს... კოპოვარა ტივიში მოაწვეს. წავიდა მივიღი ვავონი ზეთის მოსატანად. თურქები იმ მატარებელით ახალ მუხრუჭებს ცდიდნენ... ბიძგენისას მეზობელი ცისტერნიდან ნაეთი გადასწვია ზეგის. პოდა... მოხსენე.

ნატაშა. საცოდავი. ახლა რაღას იქნ... რითი გაგაქვთ თავი?

კოშლოვსკი. ალაპმა იცის, რითი და როგორ; საჩვენებელი ნაკვეთის ბოსტანში ფოთრი მიწას... უჩველადი ბარი დავამტკირე. მემონია, არ გამადაღონ. (შემოდიან ოლგა და კოსიხი, რომელსაც მოაქვს დაკლებული და გაპუტული ქათამი)

ოლგა. შეხეით, თუ ღმერთი გწამთ. ვთხოვე — მხოლოდ დღედა, მაგას კი გაუპუტავს კიდვე.

კოსიხი. მერე რა, თქვენ დაკაბეებულ ხართ... შეხვედრა, ცრემლები, კოცნა. მი კი რა საქმე მაქვს, ავდექი და...

ნატაშა. ღმერთო ჩემო, დედიკო, ესე იგი, ხელზე მოსამსახურე მაინც შემოტარეჩნიათ? (ყველა დაიბნა. კოშლოვსკის ნერწყვი გადასცდა და ახველებს).

ბერიოზინი. ნება მომეცით, გავაცნოთ. ეს გახლავთ ბატონი, ე. ი. ამხანაგი კოსიხი, ახალი მმართველი ჩვენი მამულისა... ე. ი. ჩვენი კი არა, საჩვენებელი ნაკვეთისა.

ნატაშა. მახატეით ღმერთმანი მე...

კოსიხი. არაფერია, არაფერი... მე ხომ მსახურადაც მიმუშავებია.

ნატაშა. ეგ როგორ?

კოსიხი. გერმანიაში. ხელთნურთი სასუქის პრაქტიკობით შესწავლის მიზნით ფერმერს დაუდევნი... ისიც ყველა ოჯახურ საქმეში მიყენებდა...

ნატაშა. კომუნისტი ხართ?

კოსიხი. დიას. (თითქოს აშინებსო) ბოლშევიკი...

ნატაშა. დიდხანს იყავით გერმანიაში?

კოსიხი. მოსამსახურად? ასე 5 თვეს — ფრუ ლიზენთან. ასეთ პაწეებს ვარკველი ვაზანავებდი. (ცდილობს ბავშვის ხელში აყვანას).

ირინა. თი, თი...

ნატაშა. ირენ, ირენ... ეგ რა ზრდილობა?

ირინა. დედიკო, შენ ხომ თვითონ მეტუნებოდი, რომ ყველა კომუნისტი სისხლიანი ხელები აქვსო. (უხერხული ღუმელი).

კოსიხი. მართალია, პატარა მოქალაქეე. აი, ახლა შენ რომ ქათამს მიირთმევ, ჩემი დაკლებულია.

ირინა. ბორობა ბიძიაც თქვენ მოკალით?

კოსიხი. თითქმის მე — ჩემმა ამხანაგმა.

ირინა. (ხელს გაუწვდის ჩამოსართმევად). მაშ კარგი, გამარხობათ... თქვენს ამხანაგთან მისალმების სურვილი კი არა მაქვს. იგი საძაგელია.

კოსიხი. კარგი, ასე გადავიცემ. მაგრამ იცი? იგი შესაღონნივით ოსტატია... აი, მაგალითად, შეუძლია, თოჯინას შეკეთება. ეს შენი თოჯინაა? მოდი, მიციე და სულ გაგაბოღებს. მაშინ ხომ აპატიებ?

ირინა. თუ თოჯინას შემიკეთებს — კი.

კოსიხი. ძალიან კარგი. (მაგრად ართმევს ხელს) ნატაშა. (კოსიხს) აპატიებ. ვინ იცის, რამდენი სისულელისთვის მოუტარავს ყური პარისში...

კოსიხი. ასეთ სისულელებებს აქვს ზღომად მოისმენს. ვაჩნია, იგი აძლევს ინფორმაციას.

ოლგა. მორბადნდით ჩაიხე... ამასობაში ქათამიც იქნება. ნატაშა, დაჯექო...

ნატაშა. მახატეი... თქვენი სახელი და მამის სახელი? **კოსიხი.** არ ღირს, ნამეტანი გრძელია, უბრალოდ, კოსიხი დამიბოძებთ.

ნატაშა. მორბადნდით. დაბრძანდით (ყველა მიუჯდა მაგიდას. ბერიოზინმა მუხლებზე დაისვა ირინა და აპურებს).

ოლგა. აი კვირცხები, რძის ფაფა... მართალია, პური ჭვავისა, მაგრამ...

ნატაშა. ჭვავის პური... ჭვავის პური... რა ხანია ოცნებად მქონდა გადაცეკვული.

ოლგა. მიირთვით, ლეგუშკა. ჭიკა მიაწოდეთ ამხანაგს...

ნატაშა. იცით, თქვენ ჩემთვის პირველი ცოცხალი კომუნისტი ხართ...

კოსიხი. (ღიმილით) მეკვარი კომუნისტი გინახავთ?

ნატაშა. არა, მხოლოდ პორტრეტები. ერთხელ მითხრეს, რომ რაკოსკი იქნება „...“-ში¹⁰, ვიყიდე ბილეთი და გავიქეცი ბოლშევიკის სანახავად.

კოსიხი. მზე? **ნატაშა.** იმდღი გამიცირვდა.

კოსიხი. ეგ რატომ? **ნატაშა.** ისე, რა ვიცი... იგი სრულიად ჩველებრივი იყო: სუფთად გაპარსული, მშვენიერ ფრაკში.

კოსიხი. თქვენ რაღას ელოდით? **ნატაშა.** არ ვიცი... ჩვენ, ქალბები, მუდამ გვატყვევებს ეგზოტიკა... ფერადი ღმერთები... არაყოველღიური რამ... იცით, ბებრი ჩვენგანი, ემიგრანტი, თავის ოცნებაში ქმრის, ძმისა და მამის ურუმრად, ეტრფის ხოლომე კომუნისტი, ჩვენ იგი წარმოგვიადგება, როგორც ნათელი, ძლიერი... დაუდევარი, აი, როგორც სტეჟა რაზინი... და უცემ... ფრაკი, თეთრი ჟილეტი...

კოსიხი. რა იზამ... ჩვენ ესეც შეგვიძლია. სადაც საჭიროა, სტეჟა რაზინიც ვართ, დაუდევარიც, ძლიერიც, ხოლო...

ნატაშა. არა, ოღონდ თქვენ არა... დაე, თქვენ იყავით ჩვენი — რუსი, ჯანიანი. ისიც ასე... ჭვავის პური. უსახელოობო ხიფათანი მაინც ჩავგვიკვით.

კოსიხი. დადებით, ქალბატონო... მაგრამ ჩვენ რომ რუსები არ ვართ?

ნატაშა. როგორ თუ არა ხართ? კოსიხი? არა, არა... არასოდეს მჯერდა, რომ ბოლშევიკები მხოლოდ ებრაელები და ქართველები არიან.

კოსიხი. არა, სისხლით რუსი ვარ და ისიც პოპოვიჩი, მაგრამ საქმე იმაშია, რომ ჩვენ — რუსები, რუსები არა ვართ ისევე, როგორც ებრაელები, ქართველები. ჩვენ, უბრალოდ, ადამიანები ვართ. ჩვენითვის სამომბოლო იქ არის, სადაც მიწაა, სადაც მზე ანათებს, ყველგან, სადაც თანხმობა და აყვავება.

ნატაშა. მარსზე ყოფნა თუ გსურთ?

კოსიხი. რომელ მარსზე? თუ იქაც ფოქატროსი ცვევავენ, არა.

¹⁰ აქაც გამოტოვებულია სიტყვა.

ნატაშა. თქვენ რა, ფოქსტროტი არ გიყვართ?

კოსიხი. თქვენ?

ნატაშა. როგორ გითხრათ? ეს, რასაკვირველია, სულ სხვა რამ არის, რაღაც ნატყფი, დახვეწილი. (გაბატყფებით) არა, იცი? რთუც შედისარ რომელიმე დარბაზში, სადაც ყველაფერი გაჩაჩხაბებულია, ქუხს ჯაზ-ბანდს, ქალებსა და მამაკაცებს ისე ლამაზად აცვიბათ...

კოსიხი. (ღიმილით) ფრაკები?

ნატაშა. დიხს. ფრაკები ძალიან უხდება ასეთ გარემოებას... აქ მთავარია ელევანტურობა. დიხს, არა... მუსიკა რომ იყოს, გირჩევიანდით. მოგწონებოდით.

ირინა. დელიკო, მე დაუკარავ.

ნატაშა. არა, შეილო, კავალერი მაინც არ არის.

ირინა. აი, ...! ან ეს. (უთითებს კოზლოვსკიზე).

ნატაშა. შეგიძლიათ, ლეუშუკა?

კოზლოვსკი. ეს მე ვარ ელევანტური, ამ ქალამნებ-სა და ძველ პეკაშში?

ნატაშა. ვე არაფერია.

ირინა. ბებია, მომიყვით სავარცხელი. (შემოდის სენია ქალღმერთის პატარა პარკით ხელში).

სენია. ნება მომიცით, პატყფიქვეულ ბიძაშვილო, თქვენ ჩამოსვლის დღეს ჩვენს სოციალისტურ სამშობლოში მივყვალართ ჩვენი შვიგენებლობის ნაყოფით. (მოაქვს ტყბილუელი).

ნატაშა. სენია, გამარჯობა. (კოცნიან ერთმანეთს).
ლიპა. (გამოჩნდება აივანზე) ასეთი სინაზე ჩვენი სიღარიბის დროს?

ნატაშა. გახსოვს, სენია, მე და შენ როგორ ვანსახიერებდით სიკვდილის ტყავებს?

სენია. (თავს გადაიქნევს კოსიხისკენ) ბურჟუაზიული სისულელეა, ნატაშა; დიდი ხანია დავემე ყოველივე ეს.

ირინა. (კოზლოვსკის ართმევს პაპიროსის ქალღმერთს და სავარცხლისა და ქალღმერთს მეგობრით აკეთებს მუსიკალურ ინსტრუმენტს) მზადა ვარ. (უკრავს ფოქსტროტს).

კოსიხი. (სენიას, ღიმილით) იქნებ გეცხვავთ ქალბატონთან.

სენია. (დაბნეულად) რომ არ ვიცი?

ნატაშა. რა იყო, სენია. ეს ხომ ადვილია. მხოლოდ რიტმში სიარულია საჭირო. (სენიამ არ იცის, რა ქნას).

კოსიხი. მიდით, რალა!

სენია. თუ თქვენც გასურთ...

ლიპა. არ გაბედო, სენია. ქალაქში, ემელანაოვებთან, კიხილუ თუ რა არის გე ფოქსტროტი... მამაო ვახილიშ, როგორც კი ვნახა, თქვა: ოცდაათი წელია ცოლიანი ვარ და არ ვიცილი, თუ ამახ „ფოქსტროტი“ ერქვაო.

ნატაშა. (სტოვებს სენიას) რა უნამსობაა.

ირინა. ჩქარა, დელიკო, დავილაღ დაკვირო...

ნატაშა. (გადაწყვეტით) მოდი, ლეუშუკა.

კოზლოვსკი. რას ამბობთ, ფეხებს დაგიბეჭათ.

ნატაშა. (მოათრევს) არა უშავს, არა უშავს, ადვილი... აი, ასე. ეს ხელი აქ, ესეც — ასე. აბა, ერთი, ორი. (ცეკვაობ).

ნატაშა. (ჩერდება ლუშელთან) აბა. (გათავისუფლდება კოზლოვსკი).

კოზლოვსკი. (ინერციით ლუშელზე დაჯდა) ვაიმე...

სოფიერტიხი. რა იყო, რა მიხება?

კოზლოვსკი. (მიმოხედა) უკანასკნელი შარვალი დაეწვი. (სიცილი).

სენია. ეს, შე გუდურავ. ოცდაორი ბედნიერება არ არის, როგორც ჩვეთი ამბობს.

ნატაშა. (კოსიხს) მოგწონთ?

კოსიხი. არა!

ნატაშა. თქვენ რა, ცეკვა არ გიყვართ?

კოსიხი. მიყვარს... მესიხს, რომ ყოველი ცეკვა ერთ-ტყფილ უნდა იყოს, რომ მასში უნდა ჩანდეს, როგორ ვთქვა, მამაკაცის მისწრაფება ქალისადმი; ზოღმინ და, ეს არის არა ერთტყვა, არამედ ბებრული ტუსაშობაა, რაღაც გამყვანელი, სიმახინჯე...

ნატაშა. მაგრამ ამ ცეკვას ცეკვავენ მთელს ვეროპაში, ნიუ-იორკშიც.

კოსიხი. რომელი ვეროპა? მხოლოდ უმაღლესი კლასები. ეს სიმბოლურიცაა მათი მომკვდავი კულტურის სათვის. ცეკვა ეს არის მხეულის თრობა ყოფიერების სიხარულით, ტყმედარსების ზეიმი. თქვენ როგორც გასურდეთ, მაგრამ, თვით ყბადღებული ტყნავო, თავისი უბოში მგრძნობიარობით, ბეგრად მალა დგას. რასაკვირველია, აღარაფერს ვამბობ კამარენულ მასურკასა, ამ მიიღელთა ლეჟენკაზე.

ირინა. აბა, მეტს აღარ იცყვენ? დედა, სად უნდა დავიძინო?

ოღკა. ახლავე, ახლავე, ჩემო, ძვირფასო... წამოდი... აქეთ წამოდი...

ლიპა. სენია, დროა ჩვენც ჩავწვეთ ლოგინში. ჩვენ ხომ პარიზელი ბურჟუები არა ვართ, არამედ მუშათა კლასი.

სენია. რა თქმა უნდა, ოღონდ ლოგინში კი არა — დატრები უნდა მივუჯდე... ღამე ნებისა, ამხანაგო კოსიხ... დიღოსთვის მოვაშადაღე ანგარიშებს.

კოსიხი. (მოლუშულად) მშვიდობით.

სენია. (ხელის ქნევით) ამხანაგური საღმით — ყველას... (გაღებს).

კოსიხი. მართლაც რომ დროა. ხვალ ნ საათზე სამუშაოზე უნდა ვიყოთ.

ბერიოზინი. წაგებმსათ მაინც. აი, ქათამიც მზად არის.

კოსიხი. გმადლობთ, არა ვგახშობ ხოლმე. (გადის).

ნატაშა. (თავის კუთხეში) არა, არა, დელილო, მოემკვიო. თვითონვე გაიხანის. ასე მყავს გაზრდილი.

ბერიოზინი. (კოზლოვსკის) შენ საღლა დაიძინებ?... ჩვენთან ახლა უხერხულია... თავადაც ხვდები... ახალ-გაზრდა ქვირილი...

კოზლოვსკი. დიხს... აი, ვფიქრობ და ვერ მომიფიქრებია, სად წავიდე...

ბერიოზინი. შეტყბე და გადავიდეთ მიხევენასთან... მე მივუღაპარაკები...

კოზლოვსკი. არა მშობა... საღდურში გტყბე, ვემც, არ იყოს, აქ ფფა...

ბერიოზინი. მაშინ წავიდეო...

კოზლოვსკი. თქვენ რატომ წუნდებით... მარტო წავალ.

ბერიოზინი. არა, ძმობილო, სერიოზული დედაკაცია, მარტო არ შეგიშვებს, თავდებია საჭირო. ოღია, მე ახლავე მოვალ, ლეუშუკას წაყვები მიხევენასთან...

ოღკა. ა? პარგი, კარგი.

11 ჭკე ვამოტოვებულია სიტყვა.

კოზლოვსკი. ღამე ნებისა, ოღა აღუქანდრეს ასუ-
ლო. ხვალამდე, ნატაშა.
ნატაშა. გმადლობთ, ლევუშკა, გმადლობთ. (ბერიო-
ზინი და კოზლოვსკი წავიდნენ).
ოღკა. ლოცვა თუ ასწავლუ ბავშვს?
ნატაშა. ვამ როგორ? გაიხდის და ილოცვებს.
ოღკა. (გამთაღებს კარდის კარს) აი, ხატები, ჩემო
კუდრაბა... ბორია ბიძისა თუ მოისსენიებს ხოლმე
ლოცვებში?
ირინა. ბორია ბიძისაყ, კოლია მამასაყ... ყველას...
ყველას...
ოღკა. ჰოდა, ჭკვიანი გოგო ხარ.
ნატაშა. წავიდეთ, დედა. ვგ თვითონ... (მივიდნენ მა-
გიდასთან). როგორცა უცნაურიც ვგ თქვენი კომუ-
ნისტი.
ოღკა. ჰო, მგონი კარგი კაცია... ისე კი ვინ იცის, რა
ხალხია გვეყენ... აი, წუღან ჩიქმარა მამაშენის კოლო-
ფის ამოხრამში. ბორიამ მიფლა... დაბატონებამდე
სამი დღით ადრე. დაეხმარა კი, მაგრამ იქნებ ხვალ
თვითონვე გვეჩვივოს ბაშა-ში.
ნატაშა. რა კოლოფია?
ოღკა. სხვადასხვა ნივთია. შენი ჩამოსვლისთვის გეინ-
დობდა.
ნატაშა. გმადლობთ. უიმი, სულ დამავიწყდა. მეც ხომ
ჩამოტიტანთ ბარიზული სუვენიერები. (ხსნის კო-
ლოფს, უძებს) მგონი აქ უნდა იყოს... არ მასსოფს,
შემოწმების შემდეგ სად ჩავიდეთ. ოჰო, აი, აქა ყოფი-
ლა... ეს თქვენ, დედა, ფრჩხილების საქნელი და ლა-
ქი. მამას კი ორი ჰალსტუხი და ერთი დუქინი საყე-
ლო.
ოღკა. (იღიმება) უცნაური ხარ, ნატაშა. თუმცა რა,
ძალიან შორს იყავი და არაფერი არ გაზანვიცდა.
ნატაშა. განვიცადე, დედიკო, ბევრი რამ განვიცადე...
ისეთი რამ განვიცადე, დედაჩემო... ხს. რამდენი რამ
უნდა გიფხარა, საჭიროცა და თვითონაც მიწადა... მაგ-
რამ არ ვიცი, როგორ მოვიყვებ.
ოღკა. კარგი, კარგი, ღმერთი გიმეფლის, ჩემო გარკო...
როგორმე მომიყვები.
ნატაშა. ახლა არა, ახლა არა, ასე სჯობია, და საჭი-
როთა კი საერთოდ? მთავარია, რომ შინა ვარ... შინა
ვარ, დიდობო, ჩემო გაჭაპარებულო დედიკო.
ირინა. (ხეღის, თან ღრმად ჩაფიქრებულა რაღაცაზე)
დედა, ბიძია ჭკვი უნდა მოვიხსენიო ლოცვებში?
ნატაშა. არ ვიცი, ირემ, როგორც გინდა.
ირინა. დედა, მე ისინი არ მიყვარს... მოდი, აღარ
მოვისსენიებ, ა?
ნატაშა. (გაწონებატა) მომასვენებ. ქენი, რაც გინდა.
(უცებ შეინძნა, რომ გაკვირვებით შესტკვირის ქვიდა-
მისი). მაინც რა არის ამ ყუთში? (გააღო). ქვიფო?
ვიცი, ეს ის ქვიფოა, განსაკუთრებულ სახეობო დღე-
ვებში რომ ატარებდით... ეს სამაჯური კი მაშინ მაჩუ-
ქეთ, როცა ინსტიტუტი დავთავაზებ... ღმერთო ჩემო,
ღმერთო, კიდევ კარგი, რომ ეს აქ დარჩა, თორემ დი-
დი ხნის გაყიდული იქნებოდა... ბორიას კადეტური
სამხრეები, კოლიას ქუდი — ნიკოლოზის სასწავლე-
ბელში რომ ატარებდა... ღმერთი ჩემო... რა კარგად,
საქტადად ვიყავით... აი, ბეჭდებიც... „სიყვარულის
კრებულა“... ჩვენ სამივემ: ლიდა რუნივეამ, მუსია კო-
ლიჩევამ და მე გააკეთეთ ისინი ნიშნად, „მარადიუ-
ლი ერთგულებისა კუთს კარმდე“... დედა, ლიდაც
ხომ იყო პარიზში... (ფარული ქვეითინთ).

სხეულს ყოდა (ქვეითინ წასკადა) ფულზე-
ჩარგო დედის კადალში და ტირის)
ოღკა. ჩუ... ჩუმაღ...
ირინა. (ღამის პერანგში. იყურება შირმიდან) დედა
ტირის... ისევ ტირის დედა...
ნატაშა. ო, დედა... დედა... რამდენი რამ უნდა გი-
თხრა...
ოღკა. (ვეყურება) არ გინდა... არ გინდა... მერე...
ირინა. (კარადის კართან იჩოქებს) კ, კეთილო, ღმერ-
თო; კეთილო, ბატონო ღმერთო... ღმერთო... ღმერთო...
მულო, ბატონო ღმერთო... მოდი, ისე ქენი, რომ დე-
და აღარ ტიროდეს...
ოღკა. ნატაშა, ჩუმაღ... ჩუმაღ... მგონი მამაშენი მო-
დის...
ნატაშა. მამა? განა უფლება მაქვს, განა გამმევაობა
უნდა მეყოს, რომ მას მამა დავუძახო... (შემოდის
მერთიზინი. ოღკა უცებ წამოიჭრა ადგილიდან
და შევიწვივლისკენ გაქანდა):
ოღკა. ირინოკა, უშმოდა რატომ ლოცულობ, განა დე-
დამ არ გასწავლა ლოცვები?
ირინა. მასწავლა... როგორ არ მასწავლა... ახლავე ვი-
ტყვი ხმადალადა.
ბერიოზინი. (ასულთან დაიხარა) კარგი, კარგი, რა-
ტომ ტირი, ნატაშენკა?
ოღკა. (უცებ მობრუნდა) არაფერია... ბორინკა მოვი-
გონეთ... ნიკოლენკა...
ირინა. (გამალბებული პირჯერის წერთ).

В этой маленькой корзинке
Есть помада и духи,
Лента, кружева, ботинки,
Все, что надо для души.

(ნატაშა ჩუმაღ სლუკუნებს, მოხუცები თვალებს იმ-
შრალბებენ)

ფ ა რ დ ა

მ ე ო რ ე მ ო ქ მ ე დ ე ბ ა

შტირალი ტერიფებით გარშემორტყმული „ბერიოზინის“
ტბორი.
სენია. (თევზაობს) ლევ სერგეის ძე, ნეტა რად გაგი-
ლესია დეკ სიფთა?
კოზლოვსკი. (შეწყვეტს ორმოს თხრას ტირიფის
ქვეშ) სიკოზი...
სენია. რაო?
კოზლოვსკი. თმის ძირების დაავადებაა. მთელი სა-
ხე დაწულულებული მაქვს. (თამბაქო ამოიღო, შეა-
ხვია).
სენია. უსურე შენ. მერედა, რამ დაგიწყლულა?
კოზლოვსკი. გარეუბანში გავიპარე წვერი ერთ
ჭუჭყიან დალაქთან და აპა, ინებე...
სენია. მერე, ამ გვირა დღეს რა თავს იკლავ ორმოს
თხრით. წასულიყავი გადაღებზე, გენასა. ჩვენები
ყველანი იქ არიან.
კოზლოვსკი. რეჟისორს ვემალები.
სენია. რა უნდა შეგვან?
კოზლოვსკი. ამხანაგმა კოსინმა გამიწია რგომენდა-
ე — და... ამიყვანეს ფილმი გადასაღებად. დღემი
ექვს მანეთს მამოღევენ... მაგრამ ბედი არ გინდა? სი-
კოზი. ამბობენ, წვერი უნდა მიიწვიო...
სენია. (ხარხარებს) ნ — და... ბედი გაქვს, ბედი...

კოზლოვსკი. ვის როგორ... შენ რა, ალბათ მალე თვითონ იქნები მმართველი.

სენია. რა ვიცი. ჯერჯერობით კი მოადგილე ვარ და... თუ კოსის მოხსნა... ესე იგი, თუ გადაიყვანენ სადმე, ადგილკომი ჩემს კანდიდატურას წამოაყენებს.

კოზლოვსკი. რატომღა უნდა მოხსნან?... ხუთი კაცის საქმეს აკეთებს.

სენია. დემერძე ნუ იცის იმის თაობა... აი, ქალაქში გამობრუნს... ამბობენ, საკონტროლო კომისიაშიაო; იქ კი ტყუილი არ იბარებენ ხალხს.

კოზლოვსკი. (თავლი თვალში გაუყრა, თამბაქო გადაადგო და ადგა) არაწადები კი ისე მომრავლდნენ ჩვენს დროში, როგორც სოკოები ტყეში.

სენია. მაგას ვიუფ ამბობთ?

კოზლოვსკი. (მუშაობს შეუდგა) ისე ვთქვი, საერთოდ... აი, დალაქმა სენი მუყარა-მეჭიქი.

სენია. (მთლადმოდელი სიბრაზით) ნება მომეცით გაკითხო, რის საფუძველზე თხის აქ ორმოს?

კოზლოვსკი. ამხანაგა კოსისმა იცის.

სენია. კოსის... კოსის... მერე რა, რომ კოსისმა იცის; მე რა, გულის ვარ? მოადგილე ვარ, მოადგილე... მასსადავს, უნდა ვიყოდე; ავითლი იწებთ და მიპასუხებთ, რადგან მე თქვენ...

კოზლოვსკი. აი, რა: წადი, სანამ ლამაზი ხარ, თორემ... შემიძლია დრუნში გაგივუტო.

სენია. რას გავს ეს... მშვიდად თვეზაობასაც მიშლიან. რა წყაროები გვაქვს?! (სწრაფად გადის. კოზლოვსკი ხმაშეშვით თხის შიშვით ნატყა).

ნატყა. ლევუშკა, თურმე სადა ყოფილხარ! იქ კი რევიზორი თავს იკლავს, ყვირის, ღრიალს: სიღარის დენიკინის არმიის მღვდელიო. გადაღება შეაჩერა. ყველა თანამეგობარე დაგზავნა თქვენს საქმეებულად.

კოზლოვსკი. არ შემიძლია, ნატყა, არ შემიძლია... აბა, ასეთ ყველურზე როგორ დაგიწებო წყურებო...

ნატყა. თქვენი ნებაა.

კოზლოვსკი. შენაზედა გქვსი მანეთის დაკარგვა, მაგრამ... იქნებ ხვალამდე დამაიმდეს. ასე რომ, ხვალ...

ნატყა. თქვენი უკეთ იცით თქვენი საქმის... რა ნაადრევია და თბილი გაზაფხულია. თითქოს ზაფხული იყოს... რას თხრო?

კოზლოვსკი. თქვენ არაფერი იცით?

ნატყა. რა მოხდა?

კოზლოვსკი. ალექსანდრე ანდრიას ძემ და ოლგა ალექსანდრეს ასულმა შიშოვს ორმოს ამოთხრან... ბორიასთვის.

ნატყა. რაო?

კოზლოვსკი. ბორია ხომ საძოვარზე მოკლეს, ძველ ბელუსთან, და იქვე ჩამარხეს... იქ საჭიბელი ტყეების ვიწროს. ფორნები თელავს. მეჩედა, მოხუცებისთვისაც ძნელია იქ ლოცვა-ვედრება. ჰოდა, მივიდნენ და სიბოვს კოსის. გადმოასვენეთო, — უთხრა, — ოღონდ ისე, რომ არავინ შევნიშნათო.

ნატყა. საცარია, ლევუშკა. მგონი არ არსებობს მოუშუშებელი ტყეილი... მაგრამ ბორია... ო, როგორ მიყვარდა... ახლა კი მისი ძვლები გადატანა გინდათ და ჩემთვის თითქოს სულ ერთია... გინდა აქ ყოფილა, ტირიფაქში, და გინდა ბელის იქით... ნიკოლაი კი... არ იცი, სად დამარხეს და... თითქოს არაფერი.

კოზლოვსკი. ჩვენთვის, სასოცარდებისთვის, სულ ერთია... თავად გეწყურია ახლოვდები, ხოლო მოხუცები ამაში ნახულობენ თავიანთ სიცოცხლეს...

ნატყა. დახ, სიცოცხლე გეწყურია. (პაუზა) აი, ჩვენს ლევუშკა, ძველი მეგობრები ვართ... გეტყვი; ჩემს კარზე, როცა შეხვდები ისეთ წმინდა, ძლიერ, კეთილადამიანი, როგორც კოსისა, სიცოცხლე მოგიინდობა, სიხარულს გინდა დაწაფო. აქ ისეთი სატყევერი მაქვს, რომელიც არ შეუძლება.

კოზლოვსკი. ვგრადა ტყეილია? შეიყვარე და მორჩი.

ნატყა. საქმეც კვ არის... განა შემიძლია დავივიწყო... განა შემიძლია საკუთარ თავს ვაპატიო... მიიხანო, ლევუშკა, იცით, პარიზში რითი ვიჩინდი თავს? თუ გაგივთ?

კოზლოვსკი. (თავი დახარა. ხმას არ იღებს).

ნატყა. დუმხართ? ესე იგი გაგივით... იცით!

კოზლოვსკი. მაგ ვაჭრის ნაშრომი — ლიპას ჩუმად მოუსმენია თქვენი საუბარი დღდათქვენთან და ენას არ ასვენებს, ყმედობს.

ნატყა. ეშმაკსაც წულია... მე განა საკუთარი თავი მადარბობ... იმსუ ვეწუხარ, ვისაც შევიყვარებ. აი, თქვენ, ლევუშკა, კარგი ადამიანი ხართ, სატყევი... შეხედული შევიყვარებინათ ჩემნაირი ქალი?... განა შემიძლია დავივიწყებინათ... გეპატიებინათ... ცოლად შევიერთო?.

კოზლოვსკი. მე? მე ადამიანი კი არა, ერთი თავსუ ხელაბეჭული კაცი ვარ.

ნატყა. აი, ხედავთ?

კოზლოვსკი. დახ. არა... იქნებ შემიერთო, მაგრამ შემიძლია... მეჩე ვიშეგონებო... განა ჩვენ რა... რას წარმოვადგენთ?... „ბედმა გვარგუნა კეთილი სწრაფინა“... (აეხუთ) ის კი... ახლა. იგი ნებისყოფა... მან თუ შევიყვარა... დავივიწყებ, თითქოს დანი მოიკვეთა... ნებას არ მისცეს საკუთარ თავს, რომ ანალიზებს აწამოხინოს თავი... თუ ვაპატიო, მორჩა. და იქნებ, მისი რწმენით, საპატივბელიც არაფერი გავქვს.

ნატყა. მაგრამ თვითონვე რომ ვერ დავივიწყო?... აი, რა არის უბედურება... თქვენ არ იცით, ლევუშკა, რანაირი მორგევა ქალის გული...

ენიკის ხმა. ავერ ისიც... ტობრთან. (შემოდის) რას აკეთებთ აქ, გეთაყვა? აი... რას ნიშნავს. რომ ვერვინც არა ხარ... ჩვენთან, რუმინეთში... (შენიშნა რევიზორი) ლეონიდ ვლადიმერის ძე,¹² აქ ყოფილა.

ბარ-ზაპოლსკი. ყური მივღებ, მოქალაქე კოზლოვსკი, ასე არ შეიძლება... მზე უკვე გადაიხარა... მალე გაიყვარდება ყველაფერი... მე კი გადასადები დამარცხ კიდევ არც-დარცე სიკვდილით დასჯისას. თქვენი სცენა... დალაქო! კოსტუმერო!¹³

კოზლოვსკი. უკაცრავად, მაგრამ ჩემი გადაღება არ შეიძლება.

ბარ-ზაპოლსკი. როგორ თუ არ შეიძლება! 62 კაცი ექსპლუატაციის კომისია? მერე კიდევ დღიურ გასაბრუნლო... ეს ხომ სახელმწიფოებრივი საქმეა და არა პირადი კონტრაქტი.

კოზლოვსკი. ბოდიში, მაგრამ სიკოლი მაქვს...

¹² პიესაში კონრევისორის ხან იოსებ ვლადიმერის ძეს, ხან იოსებ ვლადისლავის ძეს, ხანაც იოიფს ეძახიან. ჩვენ ყველან გავაკეთებ ლეონიდ ვლადიმერის ძე, რადგან მოქმედ გმირებში ავტორს ლეონიდ უწერია.

¹³ პიესაში ყველგან არის თერძი და დალაქი.

ბარ-ზაპოლსკი. გინდ შავი ჭირი იყოს... ჩემი რა საქმეა... ძალით არავის მოუყვანინებთ, თვითონ გეზოროდით. აღებული ვალდებულებანი უნდა შეასრულოდით. (შემობრბან კოსტიუმერი და რეკვიზიტორი. ერთს ანაფორა მოაქვს, მეორეს — პარიკი და წვერები) სწრაფად გაგრიმეთ, ჩააცვით... (კოზლოვსკის ძალით აცხვევენ ანაფორას).

კოზლოვსკი. წვერი, წვერი როგორაა?...
ბარ-ზაპოლსკი. არა უშავს... მსხვილ ბლანში არ გადავიღებ, საერთო პლანში, საერთოში. (კოსტიუმერს) ასე, კარგია... სად არის ისა... რას... რა ჰქვია?...
კოსტიუმერი. ეპიტრაჟილი¹⁴ ისა, ლეონიდ ვლადიმერის ძეგ, აქ არის. (რეკვიზიტორი აპირებს კოზლოვსკისთვის წვერის მიწებებას).
კოზლოვსკი. კი მაგრამ... არ შეიძლება მიწებება... ისეთი იარაღები მაქვს...

ბარ-ზაპოლსკი. რა მნიშვნელობა აქვს. მსხვილი პლანით არ ვიღებ. არ გამორჩდება.

კოზლოვსკი. მაგრამ მე ხომ მეტკინებ...
ბარ-ზაპოლსკი. ეშმაკმა დალახვროს... შეუკარი, პარიკები შეუკარი ძალით, ვალოდია, და ცხვირი, მთავარი ცხვირი. ლითის ცხვირი გაუკეთო... თქვენ ხართ მთავარი ხუცესი, რომელიც სიკვდილით დასაჯის წინ კომუნისტისაკენ მიძვრება აღსარებისთვის... გაიფიქრო... სად არის ჯვარი... რეკვიზიტორო, ჯვარი სად არის?

რეკვიზიტორი. მომაქვს, ლეონიდ ვლადიმერის ძეგ... აი... (შემობრბან).

ბარ-ზაპოლსკი. აბა, კარგია. ეს აქ, კისერზე, ეს — ხელში, თქვენ აი, ასე იჭერთ პირჯვარს და საყოცნელად ასე იშვებთ ჯვარს მაღლა... სახარება...

რეკვიზიტორი. სახარება, ლეონიდ ვლადიმერის ძეგ, ამონაწერი არ არის.

ბარ-ზაპოლსკი. ეშმაკმა დალახვროს. ამონაწერი არ არის... ოღენვე, სად არის ოღენვე...

ოღენვე. აქა ვარ, ლეონიდ ვლადიმერის ძეგ.
ბარ-ზაპოლსკი. სად არის სახარება?... რატომ არ არის იგი ამონაწერი?

ოღენვე. იმიტომ, რომ სცენარში არ არის.
ბარ-ზაპოლსკი. სცენარში არ არის!.. რა ჭირად მინდა თქვენი სცენარი... ვინ წერს სცენარებს... ვირები თქვენ... ღორები...

ოღენვე. თანაც ტქეიკურად.
ბარ-ზაპოლსკი. რას ნიშნავს ტქეიკურად? (შუბლზე იტარებს თითს) ტქეიკური ის არის, რომ თავი უნდა გქონდეს... ტკინო...

ოღენვე. (ნატაშას ხელში წიგნი შენიშნა) აგერ, იმა-თვეთ წიგნი... პატარაა... გამოდება...

ბარ-ზაპოლსკი. მისატყით, მოქალაქე... თუ ნებას მომცემთ... (კითხულობს წარწერას ყდაზე) ვიქტორ მაიკოტიტი, „მეძაივი“. ეშმაკმა იცის, რა ხდება, თუ-ცა... სულ ერთია... ოღონდ ისე დაიჭიროთ, რომ წარწერა არ აღიბეჭდოს ფირზე... ასე... ასე... ჯვარი აქეთ... თქვენ მას ლოცავით... აბა, აი ასე გააკეთეთ... ასე... ასე... იქნავით... იბარბაცეთ... თითქოს მთვრალი ხართ... ახლა მაღლა აიშვებთ ჯვარი და სახარება... კარგია... მზად არის... წავედით... (შემობრბან განი აქტივობერით ხელში).

განი. ლეონიდ ვლადიმერის ძეგ... მეტის გადაღება არ შეიძლება. შეხედეთ აქტივობერს. სხივი აღარ არის აქტიური...

ბარ-ზაპოლსკი. დალახვროს ეშმაკმა... იპოვი შთა-გონებას... გამული სცენას და... გადაღება აღარ შეიძლება. (ძღველი ნიშნს) გადაღება დამთავრდა. (მღერ-ლორე ეშმაკ ნატაშას ვეგდრით) ოღენვე, ხვალის-თვის დაინიშნეთ № № 46, 48, 57 და 104.
ოღენვე. და მღველსის ეს სცენა.

ბარ-ზაპოლსკი. არა, ეს არ გვინდა... ჩვენ მას ამო-ვაგდებთ... როგორმე გავალით იოლადა... არ შეიძლე-ბა კაცის წყალობა... შეხედეთ, რა სჭირს სახეზე.
კოზლოვსკი. არა, მე... არა მიშავს... თუ ასე ძაფით შემხვებთა ვწერებს, შევძლებ.

ბარ-ზაპოლსკი. არ არის აუცილებელი... ამნარი ცხვენები ბლომადაა საბჭოთა ფილმებში... იტყვიან— მიბძვალა... მე კი მინდა დამოუკიდებელი სურათი, ორიგინალური...
კოზლოვსკი. ჩემი ჰონორარის საქმე როგორაა იქ-ნება?...
ბარ-ზაპოლსკი. რომელი ჰონორარი, ბიძიკო? თქვენი გულისთვის მთელი სცენის გადაღება დაგა-ვიანეთ და კიდევ ჰონორარზე მეკითხებით?...

კოსტიუმერი. (შეფიქრებულ კოზლოვსკის) გაი-სხედეთ, გახადეთ, გეთავა.

ბარ-ზაპოლსკი. (ნატაშას) ეპ, მოქალაქე, თქვენ რომ იცოდეთ, რა ძნელი საქმეა ეს კინო...

განი. დიან. კინოშია მთელი მომავალი კაცობრიობისა...
ენიკსი. არა... ეს ტბორია?... რას ნიშნავს, რომ ევ-როპაში არა ვართ... აი, ჩვენთან, რუმინეთში, ისეთი ტბორებია... როცა სამხედრო მფრინავი ვეყავი... ერთ მამულში დავსვიო თვითმფრინავი. გარემო სი-მინდის ყანებია, ხოლო შუაში — წყალი... აი, კად-რი... და იცით, ამ წყალში ცოცხალი ორავული და-ცურავდა...

განი. (ჩიბუხს ტენის) გერმანიაში არ არის სიმინდი. (რეკვიზიტორი წიგნს ბურუნებს ნატაშას).

ბარ-ზაპოლსკი. თქვენი უსუნობით ამ წიგნს? ნატაშა. დაიან.

ბარ-ზაპოლსკი. საშინელი თამამობა ეს რომანი. თუმცა პროსტიტუციის საკითხი ძალზე მომწიფებუ-ლია... და ჩვენ აქ, საბჭოეთში, ერთხელ და სამუდა-მოდ უნდა გადავგვარო იგი.
განი. გერმანიაში დიდი ხანია გადაიჭრა ეს საკითხი.
ნატაშა. პოთ? მეჩუდა რაგო?

განი. ყოველ შაბათობით სანიტარული ექიმი აკონ-ტროლებს...

ენიკსი. ბუჟარესტშიც... მაგრამ იქ მეძაივები ისეთი შე-სანიშნავები არიან... ყველას ხელთათმანები და ვიქ-ტორის ჩულებები აცვიათ... როცა სახვლო ინჟინერი ვეყავი, ჩვენი გემი...

ბარ-ზაპოლსკი. (განს) სადურ თამბაქოს ეწვევით? ინგლისშია?

განი. არა, გერმანული. ინგლისში არ არის კარგი თამ-ბაქო.

ენიკსი. რუმინული თამბაქო... როცა დობრუჯის ცი-ხეში ვიჯექი, როგორც რეგულაციონერი...

განი. (აწყვეტინებს) ენკას, ვეროპელი ხარ?

ენიკსი. ყველა რუმინელი ვეროპელია.

განი. (წამოდგა) სადილის დროა.

ენიკსი. ისამი 7 საათზე სადილობს ყველა.

¹⁴ მღველსის ოლარი (ქაპარი).

გ ა ნ ი . (ემშვიდობება) აუფიდერსენი.
 ე ნ ის კ ი . (რუმინულად) ...¹⁵ (წაიკიდნენ).
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . (საღვრელადმულივი მესტეკრის ნა-
 ტმაში) თქვენ რატომ არა გასურთ კინოში გადაღება?
 ისეთი ფოტოგენური სახე გაქვთ...
 ნ ა ტ ა შ ა ს . რა ვიცით... არაფის შემოუთავაზებია...
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . მე გთავაზობთ, მე — ბარ-შაპოლ-
 სკია... სამწიწადად კინოვარსკვლავად გაქცევთ...
 ნ ა ტ ა შ ა ს . რა მოვიფიქრებ...
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . რა საჭიროა მოფიქრება. შეხედეთ
 საკუთარ თავს. ეკრანისთვის ხართ დაბადებული. მარ-
 თალია, თმის გადაღებვა მოგიწევთ, მაგრამ ეგ არა-
 ფერია... ფილმს ოქრო სჭირდება... სამაგიეროდ, სა-
 ფერადო ლამაზი ფეხები გაქვთ. (მსუბუქად შეეხრ მიხ
 ფეხებს) და იცით? ჯერ კიდევ საკითხავია — რომე-
 ლი უფრო მშვენიეროვანია ვერანისთვის — სახე თუ
 ფეხები. (უფრო გაბეულად კიდებს ხელს ფეხზე)
 ასეთი ფეხები... (გამოსტაცა ფეხი) მზად ვარ, ჩემი
 წინაპრებს — ბარ-შაპოლსკისსამებრ, ძველი თავი
 დავლით თქვენი მამიგებით.
 ნ ა ტ ა შ ა ს . (წამოდება) ყური მივდეთ, რეჟისორი; დიდი
 სულელი ვინმე ხართ.
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . როგორ?... (ნატაშა ნელა მიდის)
 საოცარია?... ასე უცებ...
 ლ ი პ ა . (შემოდის) სენია, აქა ხარ?
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . (მდლოზე წამოწოლილი თავს
 უკრავს) მე ბარ-შაპოლსკი ვაღივარ.
 ლ ი პ ა . ეს თქვენ იყავით ნატაშა ალექსანდრეს ასულ-
 თან? მე კი ისევ სენია მეგონა.
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . ვინ არის ნატალია ალექსანდრეს
 ასული?
 ლ ი პ ა . ვინც წაივია... ეგ პარიზელია... იქ ძალიან თა-
 ვისუფლად ცხოვრობდა.
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . (უკრავს) მითხარით, კინოში არა-
 სოდეს გადაუღებინათ?
 ლ ი პ ა . არა.
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . კი მაგრამ, რატომ? ისეთი ფოტო-
 გენური სახე გაქვთ...
 ლ ი პ ა . (წითლდება) შესაძლოა ფოტოგენური, მაგრამ
 ჯერ არავის უთქვამს ჩემთვის...
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . ამას გეუბნებით მე, ბარ-შაპოლს-
 კი. მე თქვენ გადავიღებ... ჩემს ხელში კინოვარს-
 კვლავი იქნებით. სამ წელიწადში მერი პოფორდად
 გაქცევთ. მართალია, ცოტა ჩაბუტკუნებული კი ხართ,
 სამაგიეროდ, ფეხები გაქვთ გასაყურყურებელი... მზად
 ვარ, ჩემი წინაპრების — პან ბარ-შაპოლსკების
 მსგავსად, თავლი დავლით თქვენი მამიგებით. (ლი-
 პას ფეხი ახლოს მიიწია).
 ლ ი პ ა . (წონასწორობის დასაცავად თავში წააგლებს
 ხელებს) ოი, წაიქცევი...
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . წაიქცევი... წაიქცევი... მკერდზე
 დავეთ ბარ-შაპოლსკის, რადგან ეს ერთადერთი
 გზაა კინოს ცნობილ ოსტატთა თანავარსკვლავდში
 მოსახვედრად...
 ს ე ნ ი ა . (შემოდის) ოლიმპიადა მარკის ასული...
 ლ ი პ ა . სენიარა, იგი მხოლოდ მიწვევდა...
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . მე მას გავიცი. კინოვარსკვლავს.
 ს ე ნ ი ა . რაო, რა უნდა გახადოთ, ჩემს ცოლს?

ლ ი პ ა . სემიონ სემიონის ძეგ, შეიშალე?...
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . (დგება) ჯერ ერთი, არ ვიცოდით...
 რომ ის თქვენი ცოლია, მეორეც, ჩემი, ე. ი. კინოტე-
 ვისისთვის, ნებაა, თუ როგორ გავსინჯო კინონატურა...
 ლ ი პ ა . (სენიარა) დამაცადე, დამაცადე! განაცხადებს შე-
 ვივსა ქალთა განყოფილებაში და... გამოთხოვდე
 მებს კანდიდატურას. (სწრაფად გადის).
 ს ე ნ ი ა . მიცა, ლიპა, ლიპოჩკა. (უნდა, რომ ლიპას გა-
 ედგინოს)
 ბ ა რ - შ ა პ ა ო ლ ს კ ი . თქვენ, მეონი მმართველის მოად-
 გილე ხართ?... და ამას ქვეყა მხარდაჭერა სახელ-
 მწიფოებრივ მშენებლობაში?... ზოდიში, მოქალაქე,
 მაგრამ ძალბეული ვარ ჩემს გამგებობას მოვასწერო,
 რომ თქვენის მხრიდან შეხვედი მხოლოდ წინააღმდე-
 გობას. (გადის).
 ს ე ნ ი ა . ეშვამა იცის, რა ხდება... წაივდე მდივანთან,
 თორემ ისეთ რამეებს მოჭორავენ... (შემოდინ // გლე-
 ხი და ამხანაგი ასია).
 ი ლ ე ვ ს ი . აი, ისინიც... ისინი გახლავან მოადგილე-
 ენი...¹⁶ სემიონ სემიონის ძეგ, მათ უნდოდით...
 ს ე ნ ი ა . ეგ ვინ არის?
 ა ს ი ა . მე ვარ ბავშვთა სახლის გამგე. მიწასკომმა ზაფ-
 ხულისთვის განსაკონს გადასცა მამული ბერიოზიკი
 ბავშვთა საზაფხულო დასვენების მოსაწყობად... მა-
 შასადამე, ამხანაგი კოსიხი აქ არ არის?
 ს ე ნ ი ა . არ არის. ქალაქში... მე მოადგილე ვარ...
 ა ს ი ა . შენობა დავათვალიერე. მოხერხებულია, მაგრამ
 დავაგებული... ყველაზე საწყობები, კანცელარები,
 ხოლო დიდ დარბაზში, რომელიც უფრო მარჯვეა ბავ-
 შების განსაღებლად, ბინადრობენ.
 ს ე ნ ი ა . აივანზე მე ვცხოვრობ... საწყობებს გაგინათვი-
 სულელებ... კანცელარია ზაფხულისთვის საჯალბო-
 ში გადავსა... ხოლო მოადგილე... თუ აივანზე ხელს არ
 შეგიშლით...
 ა ს ი ა . შთავარია ქვედა სართული... იქ ვიღაც მოხუცები
 ცხოვრობენ...
 ს ე ნ ი ა . არა უშავს... გავასახლებთ.
 ა ს ი ა . მაგრამ სად?
 ს ე ნ ი ა . სამდე... დავ, ქალაქში გადასახლდნენ...
 ა ს ი ა . მეონი არა აქვთ ამის საშუალება... ჩემს სინდისზე
 კი ვერ ავიღებ ამ საქმეს...
 ს ე ნ ი ა . ისინი ამ სახლის ყოფილი მფლობელები არიან...
 ა ს ი ა . (მკაცრად) მერე რა, ამხანაგო. აუცილებელი სა-
 ჭირობების გათვით აზრი არა აქვს ხალხის წყალებს.
 თქვენ პარტიული ხართ?
 ს ე ნ ი ა . ჯერ არა...
 ა ს ი ა . ეგ როგორ?
 ს ე ნ ი ა . კანდიდატობის კანდიდატი გახლავართ.
 ა ს ი ა . აა... ზობია ამხანაგ კოსიხს დაველოდო. მალე მო-
 ვა?
 ს ე ნ ი ა . არ ვიცით... არ უნდობენია...
 ი ლ ე ვ ს ი . ისინი უკვე ჩამოვიდნენ...¹⁷ ჩვენ რომ აქეთ
 მოვიდოდით, ისინი გლხებური საზიდრით მოვიდნენ...
 ს ე ნ ი ა . მერედა, რატომ არა თქვია... უნდა დავხვედრო-
 დი. (სწრაფად გადის).
 ა ს ი ა . რა ლამაზია აქაურობა!

¹⁵ გამოტოვებულია რუმინული სიტყვა, ალბათ გამოსაღმეხის
 აღნიშვნელი.

¹⁶ II გლეხი მრავლობითში ლაპარაკობს სენიასა და ასიაზე.
¹⁷ II გლეხი ისევ მრავლობითში ლაპარაკობს.

|| გლუხი. არა უშავს, ოღონდ ყალბათბანდები მომრავლდნენ.

ასია. (ღიმილით) რომელი ყალბათბანდები?..

|| გლუხი. (თავის ქნვეით მიანიშნებს სენიანზე) აი, ასეთი კანდიდატები...

ასია. მერედა, რატომ გაუშვით კანდიდატად?

|| გლუხი. განა ჩვენ...
ასია. აბა ვინ?

|| გლუხი. კავშირი... შეკავშირება... ესე იგი ქალაქისა სოფელთან, ერთობლივად რომ... და პროფანაციით...
ასია. როგორ პროფანაციით?

|| გლუხი. პროფკავშირების წიგნაკი იშოვა... აქ კი ტრაქტიკანტად¹⁹ მოეწყო... ახლა კი, ხედავ? ხელმძღვანელობაში ძერება.

ასია. მერედა, ვერ წააგლეოთ ხელი ქეროში?

|| გლუხი. შარს გადაეკიდებს, ხელს ვერ მიოწვდენ.

ასია. აქაური მოჯამაირე ხარ?

|| გლუხი. არა, საშოვარზე დავიდარ... საშუალო გლუხი ვარ...

ასია. და ქალაქისა და სოფლის კავშირი არ მოგწონს?

|| გლუხი. რა მოსაწონია, პური და პური — გაიძახიან... თვითონ კი რას იძლევიან?..

ასია. ლურსმანი, გუთანია, ნავთი, ტანსაცმელი, საპოხი — არაფერია?

|| გლუხი. ეს ისე... აბა, პეტრუსა რატომ გაიწვივებს წითელ არამიში? ასე ხომ ნიკოლოზიც მათარევედა ხალხს ჯარში.

ასია. მიწა ხომ მიგიმიჯნეს?

|| გლუხი. კი...

ასია. დენიანი რაღას შერებოდა?

|| გლუხი. ჩამოგვართმევდა ხოლმე და გვშოლტავდა.

ასია. აი, ხედავ?

|| გლუხი. დიან.

ასია. კიდევ რომ მოვიდეს?

|| გლუხი. არ მოვეშვებით...

ასია. რითი დააკავეთ? ზარბაზანს ხელკეციით შეუტყეთ?

|| გლუხი. (ღიმილით) ეს ისე ვთქვი... დაე ისწავლოს ჩემმა პეტრუსამ.

ასია. ასე... ასე...

|| გლუხი. არა ვიშავს, კარგი გოგო ხარ... რა საქმიანობას ეწევი?

ასია. ბავშვებს ვასწავლი...

|| გლუხი. რატომ?..

ასია. მომავალში ასეთი კანდიდატები რომ არ გვეყავდნენ...

|| გლუხი. ოჰო, კარგია... ასწავლე, ასწავლე... აქ ბავშვებისთვის ძალიან კარგი ადგილია... ტბორიც ახლოა, იტუმბალავებენ...

ასია. ნამდვილად კარგია. (შემოდან კოსიხი და სენია) კოსიხი. გამარჯობა, ასია...

ასია. გაგიმარჯოს. ვერ მოგისწარს...

კოსიხი. ქალაქში დამიბარეს... საკონტროლოში.

ასია. ე, რათაო?

კოსიხი. ისეთი არაფერი. ვიღაც არამზადამ მიიჩილა. თითქოს აქ მემამულეებს ვეზმარები გადამალული განძეულობის ამოთხარაში, სახელმწიფო ქონებას ვიტაცებ. შენ როგორ ხარ? თავს ართმევ საქმეს?

ასია. არა მიშავს. ბავშვებთან მეც გავახალგაზრდავდი.

კოსიხი. ჩემმა გინდოდა მოლაპარაკება? წავიდეთ...

ასია. მიმწონს აქურთობა. (წავიდეთ)

სენია. — და. (ჩაუსვლი).

|| გლუხი. რას მიტყევე, სენიონ სემიონის ძევე? ბულბულეს ვერ მიტყევე, ხოლო არამზადა ისედაც ბუდოს შენი...

სენია. (გულიანად) წადი, პროხორი, წადი...¹⁹

|| გლუხი. რა წადი?... მე მაქვებუდი, იმან კი ისედაც მიილი. (წასულა უნდა, შემოდის ლიპა) მობრძანდით, თქვენო ბრწყინებულბავ, ავერ მათი კეთილშობილება, მეუღლე თქვენი გელოდებათ. (ორივეს შესტყერის) ტილოგენია.²⁰ ტურვე წავცილი, ქალაქლები. მიდი, გეთაყვა, და შეუკავშირი მეუღლეს.

ლიპა. რეებს ამბობ. პროხორი?

|| გლუხი. (ბრაზით) რეებს ვამბობ?... ტანსაცმელს მაძლევ? ლურსმანს მაძლევ? ნავთს, საპოხს, გუთანს — მაძლევთ? მაშ, რატომღა მქონდათ კავშირი თქვენთან? რატომ გაძლევთ პურს?... დამაცადებ. რიკიანად მოვიფიქრო... მაშინ გავსწორდებით გაჭრის გამოთქვარს და გუბერნატორის ჩინოვნიკი. (გავიდა).

სენია. (მისი სწავლის შემდეგ) უჰ, შენი... ახლაც რომ კანცელარიის უფროსი ვიყო, ჩავაძრობდი მაგ შარვალს და... (ლოპან) თქვენ კი რა გნებავთ?... ქმარს რეებს, თვითონ კი საჩივრი მიბრძანდით?..

ლიპა. სენიკა, არსადაც არ წავსულვარ... შემეცოდევ...
სენია. (ნაშტ) არაფერია... რა გნებავთ? როგორც იტყვიან, საწყალო მაკარს უტყევი, არა? ვისლა ახსოვს ჩვენი დამსახურება?... მოწინავე კლასი... ახნაურობა... თქვენივის სისხლს ვავერიდით; თქვენ კი?... გულხები არბედნენ, სწავედნენ, ვაჭრები კი სუქდებოდით, ქონს ივიდებდით, ჩვენს ხარჯზე მიღირდებოდით... ახლა კი... შენ მათთან ხარ მთელი მონდომებით, მთელი ინტელიგენტური ტვინით, რათა დაეხმარო მათს მშენებლობას... ისინი კი... არამზადას მიქმობან.

ლიპა. (ტიროლით) სენია... სენიკა... მამაჩემი კი არ გაძარცვს?...
სენია. რა ვაძარცვს? ფული ხომ დააძვინა ბანკიდან?... წავიდა ბუდაბეშტში, გახსნა რუსული სამიკიტიონ და არის თავისთვის.

ლიპა. წავიდეთ, სენიკა, ჩვენც იქ წავიდეთ.
სენია. სად უნდა წავიდე?... მე რუსი ვარ, გენაცვალე, და რუსეთი უნდა ვიხსნა.

ლიპა. მაგრამ ჩემი მამიცილო ხომ რუსია.
სენია. სავრთმარისო კაპიტალი... მას არა აქვს სამშობლო. გაჭრისთვის სულ ერთია, ვის აჭმებს ბლინებს: მე — რუს აზნაურს, თუ გერმანელ კომმოვიაჟორს, ოღონდ კაპიტალი დაავროვოს...

ლიპა. აი, მაშინ რომ გავეყოლით მამიციონს... ხომ თქვა, რომ ჩემი მზიოვითი იქ კარგი საქმის მოკვარასტინება შეგვეძლო... აქ კი ხელში შემოგვადნა მზიოვითი... იფანზე ვცხოვრობთ... არც სტუმრად წასვლა, არც თუატრია... იძინე და იძინე... (ისევ სლუკუნებს) მოწყენილობის გამო კინოში გადაღება მინდოდა, მაგრამ შენ ისეთი აყალმაყალი ატყე...
სენია. გადავებ? ვასაგებია, განდიდება გესურთ... მე კი გამოჩენილი პიროვნების ქმარი უნდა გამხადოთ?..

¹⁹ აქაც ავლია სიტყვა.
²⁰ ინტელიგენცია.

ლიპა. შენც რომ გადავდე, სენიკა? აი, შენ ისეთი წარმოსდგე... ისეთი ლაპაზი ხარ... (უღვამებს უსწორებს) უღვაწები ხომ, სულ დავხტუყვები... ბოიარის ტანსაღმლო, ა. სენიკა... შენ ხომ კონრად ვე-იცი მცულოვდი...

სენია. არა, გეთაყვა! ხელოვნება ისეთი აპოლიტიკური დარღუბალაა, რომ...

ლიპა. აბა, ხედავ? შენ კი სულ გაიძახი: პარტიასი უნდა შევდედ და პარტიასი უნდა შევადეო. რა ეშმაკად გინდა გვ სროვა?...
სენია. აბა, ხელი რატომ ვიდა შენს ფეხზე?
ლიპა. რა ვუყო მერე, ვეიდა... უნდოდა ფეხსაცმელე-ბისთვის ვცოცნა... რა მცენა, თუ... სხვაანირად არ შეიძლება... მე ხომ მხოლოდ შენ მიყვარხარ, მხოლოდ შენ მინდისარ... ჩემო ხალკულა... ჩემო ძღვეა-მისილო ბოიარო...

სენია. იქნებ სულაც არ ამიყვანოს რეისორმა.
ლიპა. ავიყვანს, სენიკა, ავიყვანს... შენ ოღონდ ნება დარბოთ და... მე მოველაპარაკები. მე მავას ულტი-მატუს წაუყუყუნებ... ხომ შეიძლება, სენიკა?...

სენია. მამ, მოლაპარაკება... ოღონდ იცოდე, შემდგომ-ში ფეხსაცმელებს... ნუ-უ...

ლიპა. სენია... სენიკა... ო, რა ვიქნენ ვკრანზე, გას-სოვს, შენ რომ მიგეწონე? რა რუსული ცმება და-ვეურტყი?

სენია. კარგი, პო, რა უნდა იყოს შენი მალიაველი დე-დაკაცი...

ლიპა. ზეც ასე... მაკოცე, გენაცვალე, მაკოცე... ოღონდ, სენიკა, ნატაშასთან არ გაბედო... მე ხომ ყველაფერს ვფიქვ, ყველაფერი ვიცი...

სენია. კარგი ერთი, ლიპა; ნეტა რა ჭირად მინდა პარიზში ნათრევი?... შენ ხომ მყავხარ ჯანიანი და ქორფა.

ლიპა. მამ, გავიტყვი, სენიკა.
სენია. იცოდე... ნუ-ნუ... (ლიპა გაიქცა. კმაყოფილი სენია გაიმოტა)
ირინას ს. მ. ბაბუა, ბაბუა, მალბრუკ...
სენია. ირინოკა, მოდი ჩემთან.
ირინა. (შემოდის) სანია ბიძია, მალბრუკი აქ არის?
სენია. არა...
ირინა. ჩვენ ერთად ვიყავით ბელღებთან... ლევუშკას შევხვდი... ბაბუას ვსაუბრებ... მე ყვავილებს ვცვი... ისინი კი... ფაფუ, აღარ არიან... შემეშინდა...
სანია. რამ შევაშინათ, ირინა ნიკოლოზის ასული?
ირინა. ბნელა... უცებ რომ ავარა მოვიდეს...
სანია. ჩვეთთან რა უნდა ავარდეს?...
ირინა. პარიზში კი არიან. ნაწევანებში წვედებიან ხოლ-მე გიგონებს... ჯერ მათთან ცმევავენ... შემდეგ კი კლავენ საწყლებს...
სენია. მერაბა, სად ნახე ვეა?...
ირინა. მე არ მინახავს... მაგრამ ბიძია ჟაკი უჩვენებ-და ხოლმე დედას, როგორ აკეთებენ... მათ ვგონათ, მეინა... ბიძია ჟაკმა აიღო დანა... აი, ასე... და ვეა დედას თმებში... დედას ძალიან მოეწონა... იცინოდა... მერე ავიკა...

სენია. ბევრს კოცინდენ დედას?
ირინა. უპ, ბევრს... დედაც ძალიან უყვარდათ ბიძია ჟაკს, მუსიკე ვორბოს, ინგლისელს. დედას ეგონა, ვერა ვხვდავო. დამაწვევდა ხოლმე ჩემ საწოლში, შირმას მომაფარებდა... ხოლო ვერა კოცინდენ ხოლმე ერთ-მანეთს... მე ჩემად, ჩემად ვდებობო და ვუყურებო... იცი, სანია ბიძია, პატარა ჭუჭრუტანა გვაკეთებ.

სენია. შირმაში?
ირინა. დაიხ. ერთხელ ინგლისელმა დედას სურათი გადაუღო. (ხაღმლოდ) დედა სიგრძეზე გაწეა, ინგლისელმა კი დააყინა ფოტოგრაფია და სახაში გა-ანინა... ისე შემეშინდა... ვიკვილე... ვიღირალე... დედა გავჯავრდა, ინგლისელმა კი ასი ფრანგი მაჩუკა...
სენია. საინტერესო... აბა, წავიდეთ, გაგაცილებ...
ირინა. სანია ბიძია, შენ... შენ ხომ არ აკოცებ დედას?
სენია. რა ვიცი...
ირინა. კოსიზი? კოსიზი აკოცებს?
სენია. კოსიზი აკოცებს... აღბათ აკოცებს...
ირინა. მე კი არ მინდა, რომ დედას კოცინდენ...
სენია. წაბო... წავიდეთ...
ირინა. კოცინს მერე დედა ყოველთვის ტირის... არ მინდა... რომ კოცინდენ... (წავიდენ. სადღაც შორს უკრავს გარბინი).
კო ს ლ ი ვ ს კ ი. (გამოვიდა, მიმოიხედა) არავინ არის. (ბიძისა და წამსვე გამოჩნდა მოსუცხბითური. ბე-რიოზინებს ფრთხილად მოაკეთა ქსოვილშეპოკრული ყუთი. კოხლოვსკი ცდილობს შეეშველოს) მომეცი, ოლგა აღუქსანდრეს ასული.
ო ლ გ ა. არა, არა... მე თვითონ... მე თვითონ... ძვლებია, ახლოდ ძვლები. (ყუთი მოიტანეს კოხლოვსკის მი-ერ ამოთხრილი ორმოსთან და შიგ ჩაუშვეს. ბერიოზინ-მა ერთი მუჭა მიწა აიღო, პირჯვარი გადააწერა და ყუთს დაყარა... ოლგა აღუქსანდრეს ასული შერტა, კინაბად იკივლა. ბერიოზინმა ხელი შეაშველა)
ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. ჩემად, ოლენკა, ჩემად. ლევუშკა, და-აყარე, ამოავსე, ორმო. (ოლგა ბალახზე დამევა. ბე-რიოზინი კოხლოვსკის ეხმარება)
ო ლ გ ა. ჯვრის დარჭობაც არ შეიძლება... (ტირის და-ბალ მხაზე)
ბ ე რ ი ო ზ ი ნ ი. მოსწორე, ლევუშკა, მოსწორე, ბორ-ცვი არ უნდა... მიხვდებიან... აბა, (პირჯვარი გადაი-წერა) ახლა ახლოს არის... ცოტას დავმედიდებთ... წავიდეთ, ოლენკა, წავიდეთ... (ბერიოზინმა და კოხ-ლოვსკი წამოაყენეს ორმოცი და ნელა წაიყვანეს... სადღაც შორს უკრავს გარბინი. პაუზა)
(შემოდის სანია, კოსიზი და ნატაშა)
ა ს ი ა. ძალიან მომწონს აქაურობა, მშვენიერია. დღისით აქ ვაზანავებთ ბავშვებს, საღამოს კი, როცა კულრა-ტები ჩაიძინებენ, თვითონ გაემშლართები ნაპირზე და ვიოცნებენ...
კ ო ს ი ხ ი. არ შეცვლილხარ, ასია; სულ ოცნებები ხარ...
ა ს ი ა. აბა როგორ. მე და შენ, სტეფანე, სხვაანირად არ შევიცდით... გარდამავალი დროა, სხვაანირად ვა-შენებთ... ჰოლდა, ხანისისან მომინდება ხოლმე მომავლის ტერტა. კარგად ვიქნებით, კოსის, კარ-გაა...
კ ო ს ი ხ ი. კარგად, ასია...
ა ს ი ა. ზოგჯერ მერყენება — დაიზრდებიან ჩემი შფო-თის თავები... ცხოვრებას რქებში ჩაჭობდებენ სელს. ყველა ლონდონი, ყველა ნიუ-იორკი, ყველა პარიზი შეწერკმის ერთმანეთს... და ყველაფერი საერთო იქ-ნება, ყველაფერი — ყველაფრის...
კ ო ს ი ხ ი. ამჟამად კი ლონდონიც, პარიზიც და ნიუ-იორკიც სიკეთეს არ გვიქცადა...
ა ს ი ა. არა უშვას, სტეფანე. ჯერ, ბუნებრივია, ცუდად უნდა ვიყოთ, რომ მერე ისინი... ჩემი ანცები... კარ-გად იყვნენ. ზოგჯერ მგონია, რომ ჩვენ, კომუნის-

ტებს, არა გვაქვს საკუთარი სიყრმე, სიტაბუკე... ახალგაზრდობაც კი... თითქოს ამ სამყაროში პირდაპირ წინააღმდეგ მივდივით... მოხუცებამდ, შთამომავლობისთვის მზრუნველად.

კოხიხი. თუ საკრი ხარ, ასია! ძალიან მიყვარხარ...

ასია. (წამოხდა) ზაბა, აბა, სიყვარულზე ნურავინს იტყვი, თორემ მომავლიდნება ერთი ვინმე, რომელსაც კვირდა შავი უღვაშები, შოლიაბინის ბანი და მაგრად იტყვიან... ეგებს... ამ მთავარიან ღამეში მცემომინდნება საკუთარი კავალერი,²¹ მაგრამ რომ არ მცალია... ღამე ნებისა.

კოხიხი. ესე იგი კანტორაში ხარ... ყველაფერი მზად არის... გავაცილო?...

ასია. თვითონ გავიკვლევ ვასა... აბა, მშვიდობით, ბატონო, ჩემო. (ნატყჷს) ხომ თანახმა ხართ? თქვენი ირინა ჩვენს ბავშვებთან იქნება, თქვენ კი — მე მიმეხმარებით...

ნატყჷს. აბა რა ვიცი...
კოხიხი. დაიანხმდით, ნატალია ალექსანდრეს ასულს. ასე, ბინის საკითხი მოგვარდება. მოხუცებს ჩემს თთახს დაუთმობ, ირინას ბავშვებთან მივწყობთ, თქვენ ასასთან იქნებით.

ნატყჷს. მერედა თქვენ?
კოხიხი. მე კარავში... კარავა — ზაფხულობით მიყვარხარ გავრზე ვულა...

ნატყჷს. ამდღობობ... მაგრამ ბავშვი მაშინებს... არ არის ნაჩვენებ... სულ ჩემთან იყ.

ასია. ეს კი ცუდია — მუდამ წარსულში იყურებით.

ნატყჷს. რატომ წარსულში?

ასია. ვეკითხები — ყველაზე უფრო რა გინდა, ირინა, რა გიყვარს უფრო მეტად? დედაო — მუხუბნება, მინდა სულ მზირაულად იყოსო.

ნატყჷს. ეგ კარგია, მაგრამ...

ასია. არა, ცუდია! მომავალი უნდა გიყვარდეს, მომავალი: ბავშვები და არა წინააღმდეგ. უნდა ვიზრუნოთ არა დედაზე, ბებიებზე, პაპის პაპებზე, არამედ ბავშვებზე, შვილიშვილებზე, შვილიშვილებზე... როგორ გითხრა... კაცობრიობის მომავალზე... უნდა ისწავლო წინ სწრაფა და არა უკან (ქერა... რაც შეეება დედას, იცხოვრა და იყოს... ცოცხალია — გალიის თავისი დღენი... რადგან კიდევ აქვს ძალა ცხოვრების შენებისა, აშენოს... დავ, კიდევ შვას ირინა, მაშინ, სონიები... არადა, ნუ ითობ მზეზე გასაყინად გამაზადებულ სისხლს — მაინც არაფერი გეშვება, დაიდუალები.

ნატყჷს. დედა ალბათ დიდი ხნის წინ მოვიკვდით?

ასია. არა, ცოცხალია... ცოცხალია ჩემი ბებრუნაბა. კალუკაშია.

ნატყჷს. მერე, როგორ არის?... ნუთუ მასზე არ ზრუნავთ?

ასია. რა უნდა ვქნა — მასში კი არ არის ჩემი უსაზღვრო, განუზომელი „მე“, არამედ ჩემშია მისი „მე“. არა მისით ვცოცხლობ საუკუნეებში, არამედ თვითონ იტოცხლებს ჩემით. და ეს მშვენიერად იცის დედაჩემმა... ხან მურაბას გამომიგზავნის ხოლმე, ხანაც მტავე კიტრებს...

ნატყჷს. თქვენ?

ასია. რა მე? რასაკვირველია, მინდა, ძვირფასი ჩემი ჩუქური გავუზავნო, რათა მშვიდად მოკვდებ... იცოდეს, რომ მისი სიცოცხლე კვლავაც გრძელდება წლებში, ათეული წლებისა და, შესაძლოა, საუკუნეების მანძილზე... ეს იქნება ჩემი „მე“! გარტყდება. მაგრამ... რას იზამ... ერთი ბიჭუკულა მყავდა და... ისიც კუნთრუშამ მომიკლა...

ნატყჷს. რატომ კიდევ არ გაჩანთ ბავშვებს?

ასია. მამა მერე ვუბოვებ... აი, კოსიხი, მაგალითად, მომწავრის... მისგან ბავშვსაც გავიჩენდი, მაგრამ... არ ვუყვარვარ...

კოხიხი. თუ რა ენა გექვს, ასკა? როგ თავში გავიფურჩენებ, სულ უნდა გადაშლილიყო...

ასია. ეს იმიტომ, რომ ჩემი ენა ჩემზე სააზროვნო აბარატი გაგრძელებია. ენა წყურარქებსა აქეთ დამწერატი — ემინათ საკუთარი აზრის სტვისონების გაზიარება. სალახანებს კი ყალიბი ენა აქვთ, რადგან სურვილი სურავთ — მათზე უკეთესი აზრისანი იყვნენ, ვინც იმსახურებენ.

ნატყჷს. ესე იგი, გწამთ სიყვარული? კომუნისტები ხომ ხართ?

ასია. მერედა, ვინ მოგახსენათ, რომ კომუნისტებს არ სწამთ, არ სჯერათ სიყვარულისა. კომუნისტი მშვენიერებისავე სწრაფვავა, ჯანსაღი, ბედნიერი მომავლის აღამიანისაკენ რომ გვიხმობს. ისეთი აღამიანი კი მხოლოდ მაშინ დაიბადება, როცა მამაკაცსაც და ქალსაც ერთდროულად აქვთ ერთმანეთის სურვილი — ესე იგი ურთიერთსიყვარულის დროს... წინააღმდეგ შემთხვევაში, ბუნება შუას იძიებს... თუ ბავშვი დაიბადო ცალმხრივად სიყვარულის ან, საერთოდ, სიყვარულის გარეშე — იგი რაიმე მხრივ დევნებურ იქნება და მშვედ უნდა გამაასწორო, უწამლო ან მოსპო. ეს კი აზრებუებს, ანელოებს პროცესს... ავიკანებს ტემპერატიც აღამიანური სამოთხის დამკვიდრებას...

ნატყჷს. მაგრამ ასეთ პირობებში შეუძლებელია ქორწინება...

ასია. ქორწინება? რამდენიც გნებავთ... შექმნით საერთო მარჯვან, საერთო წერი, საერთო საქმე, საერთო სულიერი „მე“, მაგრამ თუ ერთხელ მაინც ისე დანებდით ქმარს, რომ სურვილი არ გქონდით, ეს უკვე გარყენილება. კომუნისტი კი, ჩემო კარგო, ყველაზე უფრო მაღალწინებრივი მოძღვრება ოჯახის შესახებ. ამიტომაც იგი გვეუბნება: იქორწინებ, რამდენიც გნებავთ, მაგრამ როგორც კი იგრძნობთ, რომ თქვენი მისწრაფება ერთმანეთსაღმი ცალმხრივია, განქორწინდით და, თუ სურვილი გავთვ, ხელახლა იქორწინებ.

ნატყჷს. უცნაური ხართ, ასია, უცნაური, როგორღაც ქალურ-კეთილი, ზნეობრივ-უნებო.

ასია. რაში მამჩნევთ უზნეობას? იმაში, რომ დღეს შემოძლია მამაკაცს უფროსა — მიყვარხართ და ხვალ შევიკრები თუ არა არ ვიცი-მთქი? ყური მივღებ, რა გითხრათ... სამი წელიწადია, რაც კოსიხი არ მინახავს... ვიფიქრებ: გამიქრა სიყვარული-მეთქი, მაგრამ არა, ისე მშვედელი და გაბოჯვრები. (კოსიხს) წავიდე დასაძინებლად. კარს არ ჩაკვტავ, თუ გესურს, მოდი. ღამე ნებისა. (გაიქცა).

(პაუზა)

ნატყჷს. (პაუზის შემდეგ. წყნარად) მიხვალთ...?

კოხიხი. არა.

ნატყჷს. რატომ?... რატომ?...

²¹ დედანში აქ ამოშლილია სიტყვა, მის ნაცვლად ჩაგმატებო კავალერი.

კოსისი. მეჩვენება, რომ... სხვა მიყვარს. (ნატაშას მთელი სხეული უყატყატებს. თავი ასწია. რაღაცის თქმა უნდოდა, მაგრამ თავი ჩაღწია. დუმილი)
(შემოდის სენია)

სენია. ამხანაგო კოსისი, ქალაქიდან ორი პარტიული ჩამოვინა; თქვენთან აქეთ სასწრაფო საქმე...

კოსისი. (წამოდება) გმადლობთ, მივდივარ. დამე ნებისა, ნატალია ალექსანდრეს ასული. (წავიდა).

ნატაშა. (ჩაიბინა). სენია თვალყურს ადევნებს ნატაშას და ქიჩქილებს).

სენია. ასე, რა?...
ნატაშა. არა?...

სენია. არაფერია... (პაუზა. ნატაშას მიუჯდება) გახსოვს, ნატაშა, ჩვენი ბავშვური სიყვარული?... აქ, ტბორთან... მე ჯერ კიდევ გინიშნავდი ვიყავი. შენ — სტუდენტი. გახსოვს, იმ ტბორის ქვეშ რომ გავიცე?

ნატაშა. მასხოვს... მასხოვს... მაგრამ საჭირო არ არის უკან ტყერა... წინ მინდა ვიყურო... წინ...

სენია. ნატაშა... ნატაშევა... (უნდა ხელი წავავლოს).
ნატაშა. შენ რა, გაგიტეხი? (ხელი წართვა).

სენია. დამისვლეთ უკარებსა, ის როგორღა იყო, ინგლისელმა ტიტლიკანას რომ გადავიღო სურათი, ა?

ნატაშა. მომზორდი... მომზორდი...

სენია. რას იზამ? პარიზში — ფულზე, აქ — თანამდებობის მიხედვით... კომუნისტებზე გადახედვით, პარიზელი?

ნატაშა. არამზადავ... გავაწვავ ახლა...

სენია. (ხელები დაუჭირა) აბა, აბა... ჭკვიანად... მე ისინდაც წავალ... გმოწონება კი არ გქონია, ნატალია ალექსანდრეს ასული. საყვარელი თუ გინდა, რალა ჩია კაცს ჩააცივდით, ბრგეს აირჩევდით, ჯანიანს...

ნატაშა. გამიშვი... კოსისი დაუძახებ...

სენია. აბა სხვას რას უნდა ელოდე ქუჩა-ქუჩა ნათრვეი ქალისაგან... იყვირეთ... დუძახეთ... წავედი, თვალს წყალს დავალგვივინებ... გოგონაც თქვენნაირი მომავლი-სა გაავრცოდათ. (წავიდა).

ნატაშა. დემტორი ჩემო, დემტორი ჩემო... არა... არა... მოკვდა წარსული... ახალი ცხოვრებისაგან... ახალი ცხოვრებისაგან... ირინოჩკა, ჩემო პატარავ... (მიწაზე დაეშობ, ტირის. ხეებს შორის, თავლის სანთლით ხელში, ნელა მოდის ოღვა. მივიდა ვაჟიშვილის ახალ საფლავთან, სანთელი დაამავრა, პირჯვარი გადაიწერა)

ოღვა. ბორინა... ბორია... ბორია...

ფარდა

მესამე მოქმედება

საკოცეკო მოედანი სახლის წინ.

ბერიოზინი. (ზის აივნის კიბეებზე, შორიდან ისმის მწყემსის საყვირის ჰანგები. ბერიოზინი უსმენს და სუფიანად ღმურის:

«He велят: не велят Маше на реченьку ходить, не велят Маше молодичка любить».

უბ. (დინდად მოიწმინდა ცრემლები და ჩაფიქრდა)

კოსლოვსკი. (ნაძინარევი. მითალსალებს აივნისკენ, ამოქანარებს, მიუახლოვდა სახლს, შეჩერდა) დილა მშვიდობისა, ალექსანდრ ანდრიას ძე.

ბერიოზინი. (თავი ასწია) დილა მშვიდობისა, ლევუშკა. გესმის? (ყურს უდებენ მწყემსის საყვირს)

კოსლოვსკი. როგორი სიწყნარება... დღე კი ცუელი იქნება...

ბერიოზინი. ვზივარ აქ, ლევუშკა, ვუსმენ საყვირს და... მეჩვენება: არაფერიც არა ყოფილა — არც ბოლომდევიც, არც სიკვდილი, არც დარბევა... აქ, ამ სახლში, დავიბადე. აი, იმ კუთხის ოთახში ვიწვეი არბიპონესთან. კარგი ძიბა იყო... გამოქქელი, ჩვენივე წაყვეი. ჰოდა, ვიწვეი ჩემთვის ლოგინში... ტბილია დღის ძილი... მკვინივბა... ბურანში ვარ... მაგრამ უფრ ვცევეტ... სმისას წღვება ეს «He велят Маше на реченьку»... მელისება, უფრო ღრმად ვრგავ თავს ბალიშში და ჩემონა, რომ ცხოვრებაც უწყევლა, საიმიდო... მის გვირდით არბიპონე-ნაც... საძინებელ ოთახში — დღეა... კაბინეტში — მამა... ჯანიანი, ძლიერი — ვინ გაწყვინებეს... ვინ გაგიბედეს, ვინ გახლებს ხელს...

კოსლოვსკი. (უნებურად) და გაგიბედეს კიდევ... ხელიც გახლებს...

ბერიოზინი. (გამოცოცხლდა) თვითონვე ვირტყით ცხვირში, ლევუშკა... თაობიდან თაობამდე ვიყავით უსურველად, უშრომლად, უბრძოლველად და დავროვდა ჩვენი მამების, პაპების ანგარიში... მეჩე კი... ჩვენი მოვიხიდა ამ ანგარიშის გადახდა... ძვირად დავგვიჯდა... საშინელება... (პაუზა)

კოსლოვსკი. სულ იმას ვფიქრობ, ალექსანდრ ანდრიას ძე. დავუშვით, გავდარუნდა ყველაფერი, გავრკეეთ ახლანდლებში... შემაღმრო რა იქნება?...

ბერიოზინი. შემდგომ?... არ ვიცი, ჩემო კარგო... მოხუცი ვარ და ახლანდლებს ვერ ვგვძობ... წარსული კი?... მართალი გთხზა, წარსულიც არ მინდა.

კოსლოვსკი. ვე როგორ? საით, საით მიღეს ჩვენი გზა?... საით ვიკიდეთ?...

ბერიოზინი. არ ვიცი... არ ვიცი... (პაუზა. ისევ საყვირის ხმა).

სენია. (სამიანი იერთი მორბის ჭიმკირდან სახლისკენ) აა... დილა მშვიდობისა, საბჭოთა მოქალაქენო...

ბერიოზინი. რა? მიგეზავებო?

სენია. მივდივარ, ბიძაჩემო. მივდივარ მოქალაქე ბერიოზინი, ხოლო ხუთი-ექვსი დღის, ერთი კვირის შემდეგ — ისევ ტახტის აზნაური ბერიოზინი. ... როგორ აღვიდგენ უფლებებს... სადებუტატოში კიდევ გვექნება კამათი იმაზე, შიგფერით თუ არა უკავროვნი მოქალაქე ბერიოზინიხებს ხელახლა ჩაეწვიონ მე-წვინი... (შენიშნა კოსიხი) აა, ამხანაგო კოსისი, კომუნისტური საღ...

კოსისი. გამარჯობა, პაპურო. საბედნიეროდ, თქვენი ამხანაგი არა ვარ...

სენია. დიხ... არც კი ვიცი, როგორ ვიწოდოთ?...

კოსისი. ნუ შეგტყცვებათ: ისევე მიწოდეთ, როგორც მიწოდებთ პოლონეის სახლვარზე ფეხის გადაღების შემდეგ... მეჩვენებთ, არ მეწყინება...

სენია. თხოვან მაქვს თქვენთან, მაგრამ... არ ვიცი...
კოსისი. რა გენებადია?...

სენია. ცხენები რომ სადვურამდე...
კოსისი. უკვე ვაგვიც განკარგულეთ — წავიყვანენ...
სენია. უღრმესი მადლობა. (კოსისხა თავი დაუჭრა. სენია გადის).

კოსლოვსკი. მისცეს კი პასპორტი? მიდის?

კოსისი. ან რა ჯანდაბად გვირდა?...

კოსლოვსკი. აი, ზოგიერთები წვალბონენ, ირგებიან, მაგრამ... ყველას როდი უშვებენ სახლვარართე...

კოსისი. არ უშვებთ იმას, ვისიც გვეჭრა... გე კი ვინ არის? ჭია, სიდაბალე... სულით მინა... ჰოდა, თავის

ჭეშმარიტ სულთან შესაყრელად მიდის ბუღავეშტში, რათა თავის სიმამრთან იმუშაოს რესტორანში და სი-სულუღუღები იმ ქუტურის საბჭოთა სინამდვილეზე... აი, თქვენ, მაგალითად, არ გავიწყდება...

კოზლოვსკი. მე სადღა უნდა წავიდე... ოღონდ ეგ არ მესმის, რად განხილავ ჩემნაირი უფროსი?

კოსიხი. როგორ თუ რად?... ხელები გვეკრძალება, თავი და წინდაც სინდისი... (შენიშნა ოლგა ალექსანდრეს ასული რისი ვედროთი) იქნა მშვიდობისა, ოლგა ალექსანდრეს ასული. რასა ლი ჭირვალა?

ოლგა. გამაღობთ. რძე იმდენი გვაქვს, საცურაოდაც გვეყოფა.

ბერიოზინი. ოღონდ ეგ არის, რითი აგინაზღაუროთ?

კოსიხი. აგინაზღაუროთ, გენერალო... აი, გავარჩევთ იმ არჩულ-დარჩულ ანგარიშებს... გადასაწერი იქნება. წიგნიერი აქ ცოტაა. თქვენ დაგვეჭმარებთ და გაეწორობთ.

ბერიოზინი. კეთილი, გამაღობთ...

ირინა. (ტბორიდან მორბის, სველი პირსახოცი უჭირავს). დაცა, ბებიკო. მოიტყა თბილი რძე... (სვამს ვედროსი). იგ, აი, ჩვენი ოქტომბრელები... აბა, გენერალო, იყავ მზად!

ბერიოზინი. (მოკვნილი ბასით, პიონერული ხელშემართული) მზად ვარ!

(ყველანი ხარხარებენ)

ირინა. აი, ასე... იცით, ამსანაღ კოსის... გუშინ საღამოს, დასაძინებლად რომ გავამაღებდებუნე, ტბორზე გავიპარე...

კოსიხი. გაიპარე?... მერედა დღსცოპლინა?

ირინა. ეგ არაფერი. ბავშვმა ხომ უნდა იეშმაკოს.

კოსიხი. თუ ასეა, რა გავწყობა?

ირინა. ამრიგად, გავიქვი ტირიფისკენ...

კოსიხი. მერედა, ღამე? არ გეშინოდა?

ირინა. რა არის საშინი?... ხომ ვიცი უკვე, რომ ფუძის ანგელოზი არ არსებობს!

კოსიხი. ყაჩაღები?

ირინა. ყაჩაღები დიდი ხანია მოპაო საბჭოთა არმიამ.

კოსიხი. მერე, მერე?

ირინა. შესდე, ტირიფის ქვეშ სხედან მალბურუკი და ბებიკო და ისე საბრალოდ ტირიან, რომ ძალიან, ძალიან შეშველდა ორივე... მივირბინე და დაიყვირე: პიონერო, იყავ მზად! ისინი კი: მზად ვართ! და გაიციხეს...

ოლგა. (ირინას კოცნის). ო, შე მოუსვენარო, შენა... მარტო რადა ხარ? ბავშვები სად არიან?...

ირინა. ტბორში ბანაობენ... საუშმის შემდეგ კი ტყეში წავიდეთ და ასია აგვიხსნის, თუ როგორ კეთდება ადამიანი.

ოლგა. რაო? ღმერთო ჩემო... ღმერთო ჩემო...

ირინა. ასეც შენი ღმერთო ჩემო... კარგი იყო, რომ შენცა და ბაბუკაც მატყუებდით?

ბერიოზინი. როგორ თუ გატყუებდით? მაგალითად, რაში?

ირინა. გასხოვთ, ბარბოსი და კაშტანკა რომ კუღდებით გადაიჭრენ ერთმანეთს, რა მითხარი?

ბერიოზინი. მერე?...

ირინა. ახლა კი ვიცი... კაშტანკას შვილები ეყოლებო... თქვენ გგონიათ ყვავილები ისე, სხვათაშორის, იზრდებიან?... არაფერიც... სხედა დამტვერვა... მათ აქვთ დედრობითი და მამრობითი მტვრინა... ასიამ ისიც გვიამბო, ქათამი რატომ დებს კვერცხს...

ოლგა. კარგი, კარგი, საქმარისია...

ირინა. საქმეც მაგაშია, რომ საქმარისია... თქვენ კი, კუნულა მოხუცები, ტყუილით, ამიტომაც იყო ცხოვრება საძაგელი და დღაც სულ ტირიოდა... ახლა კი სიმართლე გვეცოდინება ბავშვებს... და ავანტურები ახალ ცხოვრებას. ბედნიერს, მხიარულს... ოღონდ ამასთვის საჭიროა იყო ჯანმრთელი. რა არის, რომ დახსნადახართ და ცხვირ-პირი ჩამოტყვირთ? წავიდეთ, ვისაუზნოთ, მერე ბებიათ წინდები ამოვესის, ბაბუკაც ბოსელი დაასაუფთოს... აბა, ყორხა... მარჯვიდან თითო-თითოდ მომყევი! (მღერის) Мы смело в бой пойдем... აბა, სიმღერა... ყველამ იმღეროს. მალბურუკ, იმღერე, ბებიკო, იმღერე... Мы смелое в бой пойдем... (მოხუცები ძალაუხერხურად ჰიტყუებენ სიმღერას და ირინას გააყვირებენ).

კოსიხი. (იტივება. თავის გაადევნებს) გაიფურჩქან ირინოგა... გაჯანსაღდა...

კოზლოვსკი. დიას, ყველაფერი იცვლება... თითქოს ყველაფერი ყვავილობს... მხოლოდ მე, სტეფანე სტეფანეს ძე... შევცქერი საკუთარ თავს და არ ვიცი... რას შევეკვლო... რასაც ხელს მოვიკლებ, ყველაფერი მიფუჭდება... ბები, არ მწყალობს.

კოსიხი. ეგ იმიტომ, ჩემო კოზლოვსკო, რომ რწმენა გაკლიათ, არ გჯერათ, რომ ჩვენ გქმნით აწყმოს, ვაშენებთ დიდ...

კოზლოვსკი. სამთხმეო მინდოდა მოხვედრა, მაგრამ ცოდვები მიდობვენ ცეცს.

კოსიხი. სწორია. დიდი ცოდვა გაქვთ. კეთილ განზრახვათა ცოდვა... თქვენ ხომ ინტელგენცისა კუთვნიებით, რომელიც პატრიოსად, წრიფელად ოცნებობს საერთო სიკეთეზე... იმაზე... აი, მაგალითად, ჩვენ რომ ერთი ხელის დაკვრით შევეკვდოს ყველა მძინარის თავილი ამოვსება, ხევეც ცხელ-ცხელი ნამცხვრების ჩამოიკება, კლასებისა და კასტების მოსპობა, მათი გადაქცევა კეთილ, მხიარულ ადამიანად... და ყოველგვარი ამისათვის - თქვენ, კოზლოვსკის, ხელის მხოლოდ ერთი მოძრაობა რომ დაგვირდეთ, რომელმოდ ბერკეტის მიზრუნება... ხომ მოაზრდებთ?

კოზლოვსკი. დიას. შენაბრალოდ რომ იყოს ყოველივე... ბერკეტი, ხელის მოძრაობა კი არა, შეჰაძლოა, სიეთცხლვეც არ დამანანებოდა.

კოსიხი. ვიცი. მერედა, ნუ დაინანებთ სიეთცხლეს, ვინაიდან თქვენც ერთი იმათგანი ხართ, რომელსაც სუგრა კაიკობრობის კეთილი საწყისისა... თქვენც კარგი ადამიანი ხართ, მაგრამ, ასე ვთქვათ, ნირწყამდარი, ცხობადაკლებული...

კოზლოვსკი. ცხობადაკლებული?...

კოსიხი. დიას. თქვენ გახართ ფრანგ ინციკლოპედისტები: მივიღებ, ფრონტონზე მიაწეებს: მძობა, თავისუფლება, თანასწორობა. მაგრამ რა? როცა დადგა ჭამი საკუთრებაზე ხელის აღების, დატაკებითან გათანასწორობისა...

კოზლოვსკი. რა! დიაცადეთ, სანამ ღარიბები გაუთანაბრებდითან შეძლებულთ და შემდეგო?...

კოსიხი. ეს ხომ ვანდია, რათა გადასდონ საკუთარი თავის მსხვერპლად მიტანა, შეინარჩუნონ პირადი საკუთრება!... აი, თქვენც გქონდათ მამული. მართავდით მას, ე. ი. ცხოვრობდით, ჭამდით და კითხოლობდით ნაირ-ნაირ ფიქრებს... და მჯერა... ჭაბუკობისას ვიფიქრათ უსამართლობაზე, გამოვიმქმდებოდით ტოლსტოისებური შეგებუნება: გაუნაწილო მამული გლეხებს, მხარდასხარ იმუშაო მათთან... ხომ იყო ასე?...

კოზლოვსკი. ეგ რომელ რუს ინტელიგენტს არ მოსვლია აზრად?

კოსიხი. საკითხს კი მარტივად წყვეტდით: „არ, მხოლოდ მე ვარ ამ ქვეყანაზე... რაღა მე... როცა ყველანი — მეც მაშინ...“ ასე არ იყო?

კოზლოვსკი. იყო.

კოსიხი. აქ კიდევ... როგორ გითხრათ, ალბათ შინაგანი კულტურა... ნამეტანი ჭეჭყვანიანი ვე პრბორიანი... ტილიანია, ხელით იხოცავს ცხვირს, არავის ეძალება... ბარემ გაიზარდოს, გასუფთავდეს და... მერე...

კოზლოვსკი. სწორია.

კოსიხი. არ არის სწორი. თუ თქვენთვის ნამდვილად ძვირფასია დედამიწაზე სიყვითის დამკვიდრება, მაშინ არ შეიძლება მისი გადაღება. მიეცით პრბორის რისსი, რასაც უსამართლოდ ფლობდით საუკუნეების განმავლობაში... უფრო მეტიც — მიეცით ცხოვრების შენების ნება. დაე იყოს იგი ჭეჭყვანიანი, განუვითარებელი, მაგრამ მან — თასობით თაობის მანძილზე უსამართლობით განაწამებმა — უკეთ იცის, არ არის საჭირო ყველა სასიყვარლო, ვინაიდან მასში არ არის ყველაზე საშინელი — კერძო საკუთრებისადმი სწრაფვა... უნებ ცოტაა — მიეცით მას, მთლიანად მიეცით მთელი თქვენი ცოდნა, მიეცით თქვენი გამოცდილება, მთელი თქვენი განვითარებული ტვინი... ახლავე, ახლავე, დაიცავით ის პატარა ადგილი საერთო საქმეში, რომელიც უჭირავს პაწაწინტელა ხრახნს, ურომლისოდაც თქვენ — განათლებულმა აღამიანმა — იცით, რომ ადგილიდან არ დაიკარგება მანქანა. დაემხარეთ, რათა მოძრაობაში მოიყვანოს ისტორია, მოახლოვებთ სანატორიო დრო.

კოზლოვსკი. მაგრამ ამისთვის რა საჭიროა მგვეთრი ნახტომები, რად გვიინდა რეაგულაციები, როცა შესაძლოა სხვა გზაც არსებობდეს? თუნდაც ის, რომელსაც ვერაღადავს: იგი თვით მუშა ატყვეს წარმოების მოზარედ. საბოლოო მიზანი ხომ უნარია.

კოსიხი. (ხარხარებს) ო, არა, ჩემო კარო... ფორდი იცის, რაც ჩვენი ავალასუნებელი სტროლიბის თავისი ჩამონატრებითა და ზუტორებით... ეგ მესაკუთრის შექმნის იგივე სისტემაა, ესე იგი სისტემა აღამიანის გარყვინისა. ფორდის გზა ამორალური პიროვნების, ეგოსტიკის აღზრდა, რომელიც იქითკენ ისწრაფვის, რომ დაისაკუთროს ცხოვრების უმეტესი სიტკბოება. ჩვენ კი მივიღოტეთ მშვენიერი საზოგადოებისაკენ, სადაც მისი ყველა წევრი არათუ თვითონ იტაცებს ცხოვრების მთელ სიამეს, არამედ, ვინაიდან იგი ყველას არ ყოფნის, განსაზღვრული ნაწილით კმაყოფილდება. ცხადია, გზა ამ საზოგადოებისაკენ მოფენილია ყოველდღიური თუ შეუმჩნეველი, მაგრამ მძიმე ტანჯვითა და მსხვერპლით. თქვენ, ჩემო კარო, მზად ხართ სიცოცხლე შესწირით საყოველთაო სიკეთეს... ეს ხომ ძნელი არ არის... ყოველ შემთხვევაში, ბევრად უფრო ადვილია გმობოზა მიადინო, ვიდრე ნებაყოფლობით იყო პატარა, უდიდებამო, ყოველდღიურობაში ჩაკარგული აღამიანი, იმისათვის, რომ მილიონობით ასეთი ჩვეულებრივი მსხვერპლიდან წარმოიშვას რაღაც დიდი, ნათელი, სასიხარულო... აი, ასეთი მსხვერპლი უნდა გაიღოთ თქვენ — ინტელიგენტებიც...

კოზლოვსკი. თქვენ, ბოლშევიკებს, გჭირდებათ ინტელიგენცია, მაგრამ არცთუ ხალისით უშვებთ მათ საშუაშოზე.

კოსიხი. ასე იქნება მანამ, სანამ თქვენ ფორმალისტურად, ჩინოფიციკლად დარჩებით ჩველანი დამოკიდებულებით, ბოლშევიკებითა სასახურში. დავუშვათ, ჩვენთან მუშაობისას, თქვენ არათუ გვეწინააღმდეგებთ, არამედ სასებით მივმდებარებით ჩვენს წინასწარ განკარგულებას. იუზეფვიად ამისა, როცა პირითი ჩრები თაკუთარ სინდისთან, ეკონ გაგორბით თვალები — ხან კაპიტალისტური კვროვის, ხანაც თანდათანობით სოციალიზმისაკენ და არ იცით, სინდისი რად რომ ვთქვათ, რომლის მიანებთ უპირატესობა. ამრიგად, ჩვეთთან მუშაობთ, ჩვენი კი არა გკვართ... და იცით? ვახდენთ ქრისტიანული მორალის პერფურანირებას: „გარემე რწმენისა მის, საქმე იგი მვედარ ასრ“.

კოზლოვსკი. მაგრამ... ნუთუ დაზვსათან მდგომ ყველა მუშას, ყველა გულხს ესის ეს?

კოსიხი. ინტელექტუალ კი. საეგებით შვენებულად, აზრინანდ კი მესად ნაწილს. მთლიანად მას, როგორც კლასს, თაობებით მანძილზე უკვე გაღებული ჰქონდა კი მსხვერპლი. იგი უარს ამბობდა, ჩვენი რეაგულაციონდ მის მიერ გაღებული მსხვერპლი მთლიანად კი არ ხმარდებოდა საზოგადოების კეთილდღეობას, არამედ ნაწილობრივ. და, ამის შემდეგ, როგორ არ უნდა ესმოდეს: რაკი ვწირება, ჯობია საზოგადოებას — კომუნის შეწვიროს, ვინემ პიროვნებას. ხოლო თუ ამ კომუნით შეიძლება მისი დამკვიდრება თუნდაც შეიღებისა და შეილოშვილებისათვის, იგი მზად არის კიდევ და კიდევ გაიოს მსხვერპლი, ოლონდ დამკვიდრეს საუკუვარი ჟამის დადგობა. იგი, ბუნებრივია, უნებურად, ცხოვრებისეული რკინის კანთონის საუძეუქლზეზა მათთან, თქვენ კი...

კოზლოვსკი. ნებაყოფლობით?

კოსიხი. დიახ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, იგი გაიძულებოდა... პირველ რიგში, იმით, რომ თქვენ უკვე იყავით მათ შორის, ვინც საგაგებლობა ამ სიკეთეში მთორვე; თქვენ განვითარებული ხართ, განათლებული, ინტელექტუალ მალა მდგომი. ხოლო ვისაც მეტი ვრო, მეტიც მოთხოვება. (შენიშნავს მათკენ მომავალ ნატაშას, რომელსაც სამხრეებით გადაკედიდა ვედროები) გამარჯობათ, ნატალია ალექსანდრეს ასული, წყალზე მიდინართ?...

ნატაშა. დიახ. გუშინ მოვილაპარაკეთ ასიამ და მე, რომ დავსვ ვანერები დავგვეწინადა...

კოზლოვსკი. მომივით ვედროები, ნატაშა. მე მეტი კუნთები მერო, მაშასადამე, ფიზიკურად მეტი მომეოთვება.

ნატაშა. არა უშავს, არ მიმძიმს... ბავშვებისთვის სიანოვნებით...

კოზლოვსკი. არც მე მძულს ბავშვები. (ვედროები გამართავს) ოლონდ მეშინია: ან სახრეები არ გავტეხო, ან სასე ვედროებიანდ ტყაპანი არ მოვადინო.

კოსიხი. (ღიმილით გასკქერის წასულ კოზლოვსკის) კარგი კაცია.

ნატაშა. დიახ.

კოსიხი. აი, თქვენ რომ... ნატალია ალექსანდრეს ასული... (არ დაამოლავა).

ნატაშა. (შეკრთა) რა თქვით?

კოსიხი. (პაუზის შემდეგ) გუშინ საღამოს ასიას ოთახი არ იყო დაკეტილი...

ნატაშა. (სახეზე ხელებს იფარებს) წადით, კოსის, წადით... (ნელა ეშვება საფეხურზე და უხმოდ ტირის)

კოსიხ. (უხერხულად ტყეპის ადვილს, შემდეგ იხრება და ნატაშას მხრებს ეხება) ასე სჯობია, ნატაშა! (ნატაშამ მხრები შეარხია და მუხბრძოლი ჩარტო თავი. კოსიხი ცოტა ხანს დავს, მერე ასიას გასახის სამსლიყენ) ასია... ასია... (მოდის სახსიყენ).

(პაუზა. შენიბის მხრიდან მოდიან სამგზავრო ბარგით დატვირთული პროხორიჩი და სენია. ნატაშა ვერ შენიშნეს)

სენია. ფრთხილად, ფრთხილად, ბრიყვო!

პროხორიჩი. პატონო ჩემო... ჩუმოდნენ²² გიზიდავ კი არა, ამ წასვლის წინ ისეთს გითაქებ ქეჩოში, რომ შენი მოწონებული.

სენია. (ბოლოში) ეხ, პროხორიჩ, ძველებურად რომ გუბერნატორის კანცელარიის უფროსს ვიყო, ჩაგხდიდი მაგ ნიფხავს და მთელი კომუნის სამყოფს დაგაყრიდი, მაგრამ...

პროხორიჩი. (ღიმილით) რატომ გგონია, რომ თავად არა გაქვს უკანალი? (სენია ადვილიდან მიოწყდა და სწრაფად გაეარდა ჭიმუკარში. პროხორიჩი ღიმილით მისდევს).

ნატაშა. (მარტო. ნელა წამოსწია თავი და თავისთვის ჩურჩულებს) ასე სჯობია... ასე სჯობია... (ფანჯარაში თავი გამოჰყო ასია).

ასია. ნატაშა, ნატაშა, აუ... აი, საღა ყოფილხართ.

ნატაშა. (წამოდგა. სასწრაფოდ მოიწმინდა ცრემლები და ფანჯარასთან მივიდა) რაო, კოსიხმა გამოგაგზავნათ?

ასია. გითხარ სიმაღლე, ხომ?

ნატაშა. რატომ ადრევე არ მითხარით?... მე ხომ ფოთლოვით გაუმოვილდი თქვენს წინაშე, მისხლ-მისხლა გაგანადეთ მთელი ჩემი ცხოვრება...

ასია. გიყვარდათ და მებრძოლებოდით...

ნატაშა. მაშინ... მაშინ პატიოსნად უნდა მოქცეულიყავით და გაგველოდით...

ასია. (გადიხარბარა, ფანჯრის რაფაზე ჩამოქდა) და თქვენითვის დამეტოვებინა იგი? რას ამბობთ, ძვირმისათ?... ამა შემომხედეთ, რა მიგავს მელორდამატულ წამებულს? გაცვლოდით, ა! მეტოქისთვის დამეთმო მეგობარი, გაეტანჯულიყავი... იქნებ ჭლებით დამედლუბათ თავი?... არა, ნატაშენკა, გავიწყდებათ, რომ მე ბოლომდე ვარ და საკუთარ ბედნიერებას ასე ადვილად არ დავთმობ...

ნატაშა. მაშინ თქვენი ახალი მორალი მხოლოდ ფუჭი სიტყვებით ყოფილა? საქმით კი მნიშვნელობა არა აქვს უყვარხართ თუ არ უყვარხართ... მთავარია შენი იყოს...

ასია. როგორ თუ არ ვუყვარავარ? გაბაწრული შემოეთარიე ჩემს თთახში თუ?...
ნატაშა. მაგრამ მან ხომ თითქმის თქვა...
ასია. რა, რა თქვა? არა ნიდე ადამიანია, მამაკაცი — თოლნდ ჯერ კიდევ არა ამდვილი, არა მომავლის... ისიც ჩვენსათვის ინტელიგენციიდან მოვიდა პარტიკაში... ჩვენ ჯერ მხოლოდ გარდამავალ საფეხურზე ვართ... როგორც კინდათ თქვით და... სადაც, ტვირის მორეულ ნაჭებში, ფაჩუნობს წარსულის ესთეტიკურობა... გე ხომ ნამდვილი, ჭეშმარიტი გრძობა არ არის, არამედ ჩეულებმა... ისევეა, როგორც მშვენიერება და გარეგნული, მოჩვენებითი სილამაზე. და ჩემს გორც უნაპრბშია: იგი „ტყვედ ექმნა მოჩვენებითი სილამაზეს“ და თქვენ მიიზიდით...

ნატაშა. (მწარე ღიმილით) ესე იგი თქვენ უარყოფთ ჩემს სიკარგეს, არა?...
ასია. არა, არა ძვირფასო. დახედეთ ჯერ თქვენს ხელებს, მერე — ჩემსას. პა... აი, თორვე ვბანაობ ტბორში. თქვენ ერთობ სავსა ხართ, მე — ქორფა, თქვენ მთლიანად გრავია ხართ, მე კი — მხე, თქვენ მარჯვე ხართ, მე — მოქვილი... ჰოდა — მხედი, როგორც მისმა ორმა მეგობარმა, ნამუხიანად ვურჩიოთ მას: ვინ მივატოვებთ ამ საქმინა, ენერგიულ კაცს — შენი თავი, თუ — ჩემი?...
ნატაშა. რა უნდაური ხართ, ასია? თქვენზე გაბრახებაც კი არ შეიძლება... თქვენ მართლაც რომ... (ღიმილით) მხე შეიძლება...
ასია. გაიღიმე?... ჰოდა, კარგია... ახლა ისევე სერიოზულად ვილაპარაკოთ, როგორც მას ვესაუბრე. განათქვამე მისი შესაფერისი ხართ? ისე რა, დროებით, მიგარიან ლამაში, აყვავებულ იასამანთა შორის, შე-ვიტარებთ გე „მოჩვენებითი სილამაზე“, შემდეგ კი? აგერ, ჩინეთში დავიდარბა იწყება... იქნებ ისიც იქითგან გაეშუროს დასახმარებლად... თქვენ რა, ბარკადებზე დადებთ მის გვერდით?... შურგით უხიდავთ ვაზნებს?...
ნატაშა. რატომაც არა?...
ასია. იმიტომ, რომ თქვენ შეგეყოლებათ მომაკვადვი ინგლისელი ენგლი, მუჯვე ფრანგი სენიორი, იტალიური ოპერა, ფოჭტორტი და ვინ იცის, კიდევ რა... და როგორია — თან ვაზნებს აწოდებდ, თან ფიქრობდ: „რომელს ესერი, ძვირფასო?... ყოველი ტყეია ხომ ჩემთვის საყვარელსა და ახლოებულს ხვდება, თითქმის ის მეძებრება“...
ნატაშა. ეს, არ გიყვართ თქვენ, არა, თორვე მიმიხედვებოდა: თუნდაც ერთი საათით, ოღონდ ჩემი იყოს...
ასია. ახ, დროებით? თუ ეს აუცილებელია ორვიწყისთვის, წაიყვანეთ, გამოუშვებ. ისე კი, როგორც მამაკაცს, არა უჭავს...
ნატაშა. ასია...
ასია. რა ასია?... სამ წელოწად ვუციდილი... რა განმარტება უნდა ამას. ეჭ, ჯობია წყალი მოიტახნოთ და ფანჯრებით დაეკარილოთ...
ნატაშა. წყალზე კოზლოვსკი წავიდა... აგერ, მოიზლახუნება კიდევ...
ასია. აბა, მალე მიდით... მერე ბავშვები უნდა გავასერიროთ. (გადის)
ნატაშა. (წუთით ჩაფიქრდა, გაიღიმა) უცნაური ხალხია, უცნაური... (შემოდის გაწუწული კოზლოვსკი) რა მოვიდეთ, ლეუშუკა?... (ხარხარებს).
კოზლოვსკი. ევდრო ჩამივარდა ჭაში. ჩავძვერი და — კინაღამ თვითონ...
ნატაშა. ეჭ, აბა ვის გამოადგებით ასეთი?...
კოზლოვსკი. უფარგისი, არა?...
ნატაშა. პო...
კოზლოვსკი. მეც მაგას ვამბობ: არავის...
ნატაშა. თუმცა, რას გერიჩოთ... თვითონაც არ იცი, საით...
კოზლოვსკი. თქვენ კი იცით, მაგრამ მე?...
ნატაშა. არსით გზა არა მაქვს, ლეუშუკა... აი, დააკვირდით აქაურებს, ახლანადლებს... მათ იციან — როგორ და საით... ჩვენ კი...

²² ჩემოდნებს.

კოზლოვსკი. დიას, დიას... ზოგჯერ მეც მეჩვენება, რომ იციან.

ასია. (გამოდის აივანზე) აბა, სად ხართ, ნატაშა? (შეწინააღმდეგება კოზლოვსკი) ეს რა მოვსკლიაა?...
 კოზლოვსკი. პო. (ღიმილით) გახდა დამეზარა ბატონაკურად და პირდაპირ ტანსაცმლიანად ვეღრთე თავი.

ასია. აბა, ჰე... მოიტათ ვედროები... ისე კი, ნატაშა, თქვენ რომ... გავებოთ და გავეშროთ ეე...
 ნატაშა. რაო?..
 ასია. არაფერი. მალე მოდი, თორემ ვერ მოვასწრებთ. მერე ბავშვები შეგივილიან ხელს. (გადის).
 ნატაშა. (პაუზის შემდეგ, შესტყობს კოზლოვსკის, თავისთვის) გააშროთ... გაათბოთ... როგორ მოხდა, ლევუშა, რომ ჩვენ თვითონ არ ვიფიქრეთ ამაზე?..
 კოზლოვსკი. არა უშავს... მზენვე გაეშრები... (შესე მიეციება).
 ნატაშა. არა, მაგაზე არ ვამბობ...
 კოზლოვსკი. აბა რაზე?..
 ნატაშა. იმზე, რომ ჩვენ, ორივეს არსათ...
 კოზლოვსკი. მე კი ნამდვილად და თქვენი არ ვიცი...
 ნატაშა. გახსოვთ, ლევუშა... ორივეს გვიყვარდა ჩეხოვის კითხვა: „200-300 წლის შემდეგ დედამიწაზე ხალხი უსაზღვროდ ბედნიერი იქნება“...
 კოზლოვსკი. მახსოვს...
 ნატაშა. მაგრამ რატომ 200-300?... რატომ არა 20-30?... რატომ ხვალ არა... დღეს... ახლავე?..
 კოზლოვსკი. რა ახლავე?
 ნატაშა. ბედნიერი ვიყოთ... სხვაოსთვის რად გადადეთოს სი, რისი გაკეთებად დღეს შეიძლება...
 კოზლოვსკი. ოპო, ეს უკვე ბოლშევიკური აზროვნებაა, ნატაშა!
 ნატაშა. და ძალიან კარგიც.
 კოზლოვსკი. თქვენ რა, ირწმუნეთ სამართლიანობის მოსაგლა ამქვეყნად, სოციალიზმის ელვისებური შემოჭრა?..
 ნატაშა. პო... არ ვიცი... არა... არა მგონია, რა ვიცი, იქნებ კიდევ...
 კოზლოვსკი. თუ ასეა, რატომ არ ვცადოთ ბედი...
 ნატაშა. რაში ვცადოთ?
 კოზლოვსკი. ავიჭრათ ცაში... მართალია, იგი შორს არის და ყოველთვის შიშის ზარს სცემდა კაცობრიობას... მაგრამ სცადებს... თუშეცე დამიჭრა იჯაროსი, მაინც ვადამბობ... სამაგიეროდ, ამჟამად ისე დაფერიანებს ხალხი, რომ არავითარ საოცრებას არა ხედავს მასში... მეც ვაგვირინდებოდი, მაგრამ მარტოკას მეწინაა...
 ნატაშა. იქნებ პაპის პაპის პაპათა ტარანტასით ჯობდეს?..
 კოზლოვსკი. არა, ტარანტასით არა... აი, ვიქნები ასე, მზეზე მიფიცებული და დაუუცდი...
 ნატაშა. რაღას ვუცდით, როცა თვითონ ცხოვრება მიჩქარის წინ?..
 კოზლოვსკი. რა ვიცი... როგორღაც მეწინაა მარტოკას, როცა ჩემხაირებს არა სჯერათ, უკან შექაჩებიან... სადღა წაიღებ მარტოკას... მინდა კი, მაგრამ, ვმისობი!
 ნატაშა. მამ, მოდი თერთად...
 კოზლოვსკი. ვისთან?..
 ნატაშა. ჩემთან, ჩემთან ერთად, რომ?... აი, ასე ჩავეითოთ ხელუბი ერთმანეთს და... მათთან ერთად... ახალა ცხოვრებისავე...
 კოზლოვსკი. (ძალზე აღელვებული) ნატაშა... ნატა-

შა... თორმეტ წელიწადს ვდუმდი; იმ დღიდან, როცა ნიკოლოზმა მოვიდა და მიხიბა, რომ თქვენ პირთაშორის მიეცით, მე...
 ნატაშა. რა?..
 კოზლოვსკი. როგორღაც არა მჯერა... ჯერ კიდევ გუბნი კოსისზე იყავით შეყვარებული, დღეს კი...
 ნატაშა. დღეს რა?..
 კოზლოვსკი. დღეს თითქოს... მე მამლვეთ წინადადებას... იხადებთ...
 ნატაშა. (ხარხარებს) ლევუშა... ლევუშა... არა... თქვენზე არა ვარ შეყვარებული...
 კოზლოვსკი. როგორ გითხრათ... თითქოს ქმრობას... ხელსა და გულს...
 ნატაშა. არა, ლევუშა, თქვენი ქმრობა არ მსურს. რაც შეეხება საერთო საქმეს, მოდი, დავებმართ ერთმანეთს უვარსისობისადა თავის დაღვევაში...
 კოზლოვსკი. ფუი ვმასს... ვიფიქრე... სინამდვილეში კი... ისევ მოვადინე ტყაპანი გუბნი...
 ნატაშა. არც თუ სასეხი... მე თქვენ არ მიყვარხართ, ლევუშა... ესე იგი, არა ვარ თქვენზე შეყვარებული... კიდევ რომ მიყვარდეთ, სულ ერთია, ცოლად მინებ ვერ გამოვყვებოდით...
 კოზლოვსკი. რატომ?..
 ნატაშა. ჯერ ერთი, ჩემი წარსული; მეორეც, ჩვენი დამავსებული ცრურწმენის გამო. აი, როგორ გითხრათ, ვითკა თუ რაღაც ამის მაგვარი. ყოველივე ეს თქვენ გულს დაგიღრღინოთ... არასოდეს დაგავიწყდებოდათ, რომ... ესე იგი იქნებ არასოდეს ერთი სიტყვითი არ დაგვედრებინათ, მაგრამ დავიწყებით ვერ დაგვეწყვიტებინათ... თავს ვაიწვავებოდით...
 კოზლოვსკი. თქვენ... თქვენ, ნატაშა, შემიძლია ყველაფერი გააპატიოთ...
 ნატაშა. განა პატიებას ვთხოვთ... მე მინდა ისეთი ვუნდოდ ვისმეს, როგორიც ვარ... რაც ვიყავი, უნდა მოვკვლ... უფრო სწორად, არსებობს წარსულში, როგორც მოხდინი ჩუტყვევობა, რომელსაც შემდგომში არაგისთვის არ ექნება ნიშნეულია...
 კოზლოვსკი. გვეფიცებით, ნატაშა. ჩემთვის არცა აქვს ნიშნეულია...
 ნატაშა. აი, ხედავთ, ლევუშა, ახლა მგონი ცოლად შერთვას მიპირებთ...
 კოზლოვსკი. ცოლად შერთვას? არა... როგორ გავებოთ სიძეობა ღატაკმა, არაფრის მქონემ, მაგრამ... მიყვარხართ კი დიდხანია...
 ნატაშა. ღატაკე კი არა, მიყვარია სასძლო ძუნწი სვიკვრით... სულის თქრო დაგზავებით, საქმეში კი ვერ ბუღავთ მის გამოყენებას...
 კოზლოვსკი. (ღიმილით) მოდი, ერთად... ერთ ფაზრიკაში ან ქარხანაში რომ ვიმუშაოთ?..
 ნატაშა. საქმე ამაში მინდა... მთავარია, ახლებურად შევეცადოთ გარემო, როგორღაც ერთმანეთს... აი, ჩვენ — ორივენი პატიოსნებით ვართ... მეც... მიუხედავად იმისა, რომ საკუთარი სხეულით ვვაჭრობდი...
 კოზლოვსკი. ნატაშა!
 ნატაშა. რა, ნატაშა?... სწორედ ასეთი წამოძახილის საწინააღმდეგოდ უნდა შევითვისო ახალი აზროვნება, ახალი მართალი, ახალი ეთიკა და ესთეტიკა. ისინი აქვე, ჩვენს თვალწინ, იხადებიან. ჩვენ კი არ გვინდა მათი იმარაგება. არ გვინდა კი არა, უბრალოდ, გვაშინებს ამის გაფიქრება, რომ ისინი ვაცულებით მაღლა დგანან წარსულთან შედარებით. ამავე დროს ის-

ნი ანკარანი არიან... ჩვენ უსაფუძვლოდ, ისე, რომ არც კი ვიცნობთ ამ მოძღვრებას, უარყოფით მათ და მათთან დაკავშირებულ მიუღი სულთღირს კულტურას; იმას, რომ ახლა ჭეშმარიტად საჭიროა ვიყოთ მათთან... ამ მოჩვენებით მტრებთან...

კო ს ლ ო ვ ს კ ი. ეშმაკმა დალახვროს... დროადრო თავადვე მგონია, რომ ამჟამად ინტელექტის ერთადერთი პატიოსნური ნაბიჯია ბრძოლა გამოუცხადლოს საკუთარ თავს...

ნ ა ტ ა შ ა. და გაიმარჯვოს... რადგან მათ გაიმარჯვეს ამ ნაკვეთზე... ჩვენ გვიკეთებოდნენ ვრცელი მასული... მაგრამ ძუნწად ვივადით მას ყოველი ხელისაგან, რომელსაც უნდად მასში ჩაქნარავთ თავისი შრომა, ჩვენ შევქმენით კიდევ განსაკუთრებული სახე სენტინელ-ტალური პოეზიისა, რომელსაც ჰქვია პოეზია მივიწყებულ მამოლზე... და აი, მოვიდნენ ისინი... ნაწილი სხვების მისვლას დასამუშავებლად, ნაწილზე კი საჩვენებელი ნაკვეთი მოაწყვეს. ჰოდა, ხსენებ ტრაქტირით, ანაწილებენ წყალს, სახეს უცვლიან მიხდრის... და განა რა გაუფუქდა ამით?... მართალია, ჩვენ დავკარგეთ მიუყვებელი სევდა წარსულისადმი, სამაგიეროდ, აქ ყველაფერი დაღადაბეს სასიხარულო და მხნე მომრავალზე. (შორს თავისკენ უხმობენ ბავშვებს პირიერულს საყვირები) გესმით?... იქნებ მათი ხმა ჯერ კიდევ დისაკმობინებელია... მაგრამ მათში იგრძნობა ბავშვების დიდი... დიდი სიხარული...

კო ს ლ ო ვ ს კ ი. კარგია, კარგი, ნატაშა?... (ხელებს უწვივს) მამ, როგორ გადაწვეყვიტეთ?... ახალი თვახი, ხომ?...
ნ ა ტ ა შ ა. (ხელს უწვივს) ჯერჯერობით ერთობლივი შრომით დაგებმარებით ერთმანეთს...

კო ს ლ ო ვ ს კ ი. საჩვენებელ ნაკ... (სიტყვა ვაწყვიტა, შენიშნა, მათკენ მომავალი მოსულები)
ო ლ გ ა. ლეუშუკა, დღეს ბორინგას სსოფის დღეა. სტეფანე სტეფანეს ძემ ნება დადგოთ განდღობის დანთებისა. ჰოდა, დადგი, გეთაყვა, ტირითთან...

კო ს ლ ო ვ ს კ ი. (კანდელი გამართოვდა ოლგას, მხიარულად) შე უაწყუხები ბორინგას, ნიკოლეჟას... მათი ადგილი დაკავებულა, ოლგა ალექსანდრეს ასული...
ო ლ გ ა. რას ამბობ?... რას ამბობ, გეთაყვა...
კო ს ლ ო ვ ს კ ი. ალექსანდრე ანდრის ძევე, თუმცა ფრაკში არა ვარ და არც თეთრი ყვავილების თიგული მიჭირავს... მაგრამ ნატაშამ და მე გადაწვეყვიტეთ შეკავშირება...

ბ ე რ ი ო შ ი ნ ი. რას ამბობთ?... ჭორწინდებით თუ?
ნ ა ტ ა შ ა. (მხიარულად) არა, მამა... ჩვენ მხოლოდ საჩვენებელი ნაკვეთის ორგანიზება გინდალ...
ო ლ გ ა. გვ როგორღაც ბოლშევიკურად გამოდის: უმღვლოდ, უკვლესოდ... რომელიღაც კანტორაში...
ნ ა ტ ა შ ა. არა, დედა, ბოლშევიკურადაც კი არა. უბრალოდ, ერთ ჭერქვეშ...

ბ ე რ ი ო შ ი ნ ი. ესე იგი, როგორ?...
ნ ა ტ ა შ ა. როგორ და... ისე, ერთად ვიცხოვროთ, ერთად გავიხარდეთ, მერე კი... თუ კონკან მოვიინდებამ, — ნუ გავკვივართ დღებით... შესაძლოა, ვაკოცოთ კიდევ ერთმანეთს...
ი რ ი ა. (შემოდის და გავიწვია ბოლო სიტყვები) დედაკო, ისე უნდა იკოცნა?...
ნ ა ტ ა შ ა. არა, ჩემო გოგონა... ახლა არა, ახლა არა...
ი რ ი ა. მე კი მგონია... მე პირადად არაფერი მაქვს ლეუშუკას საწინააღმდეგოდ... ოღონდ... (ლეუშუკას) ლოცვებში არ მოგინსებებ, იცოდ...

კო ს ლ ო ვ ს კ ი. (ირინას, მხიარულად) არც არის საჭირო... (ყველანი ხარხარებენ).

ო ლ გ ა. იფრაფერი გამიგია... თუშე... ოღონდ ბედნიერება იყოს და... რას უნამ?... ბორინგა, შენ, ნიკოლეჟა... მოდი, მოდი, ბებრუსანთან გააკოცო...

ლი პ ა. (შემოდის კოლოფებით დატვირთული) ეს რალება — ჩვენი მიგვეზავებები, თქვენ კი კონკაობთ... აბა, მშვიდობით... ავად ნუ მომიგონებთ, ოლგა ალექსანდრის ასული... კეთილად დარჩით, ალექსანდრის ძევე... აი, ამხანაგი... მშვიდობით, ამხანაგი კოსის, თუ დმერთმა ინება, ადარ შევხვდებით...

კო ს ი ხ ი. გინ იცის, ოლიმპიადა მარკის ასული... დრო გვიჩვენებს... იქნებ იქაც გაიღვიძოს ხალხმა... ხოლო, რიცა სროლას დაიწყებენ... მკვალთ ნისხამხმრულად...

ლი პ ა. კარგით ერთი... მამიკო მწერს, რომ ბულაშევიტი უშინარია... ოღონდ თვითონ მოხვდება... ჰოდა, შე და სენია შევცვლით მას...

კო ს ი ხ ი. ხელი მოგეცათ... დააგროვით, დააგროვით ოქროები... თანაც ბლომა... ბოლშევიკებს გამოადგებათ...

ლი პ ა. (პირველი გადაისახა) მიშველ და დამიფარე... ისიც კმარა, რაც აქ ავეაფუქვენს...

კო ს ი ხ ი. თქვენთვის კი კმარა, მაგრამ ჩვენთვის... აგროვით, აგროვით, ვნახოთ...

ლი პ ა. არაფრასაც არ მოვავროვებთ... მშვიდობით, ნატაშა. (ჩუმად ნატაშას) მართალია, რომ პარიზში ყოველ სახალაზრდა ქალს თავისი „დაწვეული“ ჰქვია?
ს ე ნ ი ა. (შეზღვის) აბა, ლიპოკა, მზად ვართ... ბარსე შეკრულია — წავიდეთ...

ლი პ ა. მე მზად ვარ, სენიჩკა... ოღონდ ეს კოლოფებიც... იგი, ბავშვებიც მორბიან ჩვენს გასვლით...
ს ე ნ ი ა. აბა, აიღეთ რაღა, ამხანაგი პრინცი... წამიუშავით უკანასკნელად. ძალიანაც რომ მოვისურვო, არც ის ფულს მაინც ვერ მოკვებთ. (დამკინავად) „შენის ქირის მიძვლით მომსყიდველობას ეწვევა“...

პ რ ო ხ ბ ი რ ი. (მარგი აიღო) დარდი ნუ გაქვს. ამ სასიხარულო დღეს, როცა თქვენისთანა ოხრებს დავადწიეთ თავი, საკუთარი არყითაც გამოფთვებინ მალარიჩად... აბა, ბავშვები, დასცხეთ საყვირი, დლო: კონტრ-რევოლუცია სასულგარაერთ მიემგავრება... ვამბო... (ბავშვები უკრავენ საყვირს, აბრაგუნებენ დოლს. ლია, სენია და მათი გამიღვიძლები ჭიშკირი-საკენ მიემართებიან. ფარდა იწყებს დაშვებას).

კ რ ი ტ ი კ ო ს ი-თ ა ნ ა მ გ ზ ა კ რ ი. მოითმინეთ... მოითმინეთ... ნუ დაუშვებთ ფარდას... (ფარდას ყოყმანით აჩერებენ).

ბ ე რ ი ო შ ი ნ ი. რა მოზდა? (შეცუბუნებულ მოქმედი გმირები დარბაზისკენ შემოდიან)

კ რ ი ტ ი კ ო ს ი. მე... სამი ანტრაქტის²³ განმავლობაში ვითმენდი... მაგრამ ასეთი თანაირი კი სასცენით დაუშვებელია... ნუთუ ამას ჰქვია თანამედროვე პოესა? ეს არის თანამედროვე ყოფა?... (ადის სცენაზე) პიესა საერთოდ არ უქნია ღმერთს, მაგრამ... ეს ფენალი რაღა დარღუდალა... ადამიანური სიღამაზე — რომელიღაც პილწები სასულგარაერთ მიემგავრებიან, თქვენ კი პიონერებს — კომუნისმის ყვავილებსა და იტებს — ამიულებთ საყვირითა და დოლბით გააცილონ ისინი... ეშმაკმა იცის, რა ჰქვია ამას...

²³ უნდა იყოს ორი (პიესა სამიქმედებანიან).

სენია. ნება მომეცით შევეხო თქვენს პატიოსან ხელს... (ხელს ართმევს კრიტიკოსს) როგორი საქმეა, ითამაშო ასეთი ახადუნდა?... აი, თუნდაც ენა: პიესაში გამოყვანილია გუბერნატორის კანცელარიის ყოფილი უფროსი, მაგრამ როგორ ალაპარაკებენ მას? ნოქალივით!...

კრიტიკოსი. მარტო ენა, ბატონო?... შემთხვევითაა შერჩეული შესანიშნავი ნიდაგი — სარგებელი ნაკვეთი... ამ ნიდაგზე შესაძლებელია ფრიად მინიშნულვანი საწარმოო პიესის აგება... რა უშლის ხელს ტრაქტორების გამოყვანას... პიდრო-სადგურების ამწეება? თუნდაც გვიძულეზინათ ეს მამულწარმული გენერალი, რომ მას შურის საძიებლად ვაზნები შეეწყო .....-ში,²⁴ ამ პურის მკელ რეგებს კი გადაეჩრინა საბჭოთა მშენებლობა... და რას ვხედავთ ყოველივე ამის ნაცვლად — სახთელი საფლავზე, ზნედაცემული, მაგრამ წმინდა სული პარიზელი მეძავისა... სისულელა... ან ეს კომუნისტი, ასე სენტიმენტალურად რომ იღებს რუსეთის ბურჟუეზების ტანჯვას...

სენია. დახვ, დახვ... და ყოველივე ეს თანამედროვე ყოფის ნიღბია... ინებეთ ამხანაგ ლენინარკის მიერ დათესილი გარყვნილება: უკან — ოსტროვსკისკენ...

პროსორიჩი. ერთი, თქვენც... რომელი ოსტროვსკისკენ... აი, მე მიიძულეს შეთქვა „ლევორუცია“. და ეს ხდება ათი წლის შემდეგ საბჭოთა ხელისუფლებისა. მე ვამტკიცებ, რომ მიუღეს სსრკ-ის მიწაზე ვერ იპოვით ადამიანს, რომელსაც არ შეეძლოს სიტყვა „რევოლუციის“ სწორად გამოთქმა...

კრიტიკოსი. მერედა, რაღას თამაშობთ? ვის ჭირდება ეს დამყაყებელი ფორმა?... სად არის აქ კონსტრუქციონის გამოყენების საშუალება... მე მივირის რეჟისორისა... ნუთუ მისთვის საინტერესო არ არის ძველი სასცენო მოედნის დამსჯერება, ბოი-შეჭენების მოცემა—მასხობის გააკეთების ორმაგი კულბიტით... რა უშვავად გვიჩნდა ეს ფარდა... თვითონ განსაჯეთ, საბჭოთა თეატრმა როგორ უნდა მოითმინოს ფარდის

არსებობა?... რევოლუციურ თეატრს არ შეუძლია... დარც უნდა ჰქონდეს ფარდა...

კოსიხი. უაკრავად... მერედა, რა განსხვავებაა — ფარდას ჩამოუშვებთ სცენაზე თუ შეუს ჩავაქრობთ, ან პლაკატს გამოვიდებთ წარწერით: „ანტრაქტი“?...

კრიტიკოსი. და თქვენ, ასეთი აზრების მქონეს, როგორ შეგიძლიათ გმირი რევოლუციონერის განსახიერება?... თუ ეს არ გესმით — მაშინ თქვენი ადგილიც არ არის საბჭოთა თეატრში... ყოველი კომუნისტი...

კოსიხი. თქვენ კი ხართ კომუნისტი?... შეიძლება, ვიხედეთ თქვენს პარტიულ ბილეთში?...

კრიტიკოსი. კომუნისტი არა ვარ... მე მხოლოდ თანამგზავრი ვახლავართ... მაგრამ მით უფრო მაშფოთებს... რომ თანამგზავრის ნიღბით შესაძლოა სცენაზე გაიპაროს ასეთი კონტრ-რევოლუცია... იქ, სადაც კომუნისტი კმაყოფილდება ყოფის ასახვით, ჩვენ მოვითხოვთ გამოსახვის მეტ მემარცხენეობას ხელფრენაში — წარმოების პროცესების ჩვენებას, მანქანათა დინამიკას, თმრობის დოლისებურ რიტმს... და არა ჩეხოვისებურ წუწუნს...

ლიპა. იფ. რა სდომიბიათ? ავტორი ხომ ექვს ათეულ წელს უკაკუნებს... რა გინდათ, ახალ აზრებს ელთი მოხუცისკან?...

კრიტიკოსი. არა, ჩვენ გვინდა, უბრალოდ, ქეოში ვწვდით და გაეადით... რა საჭიროა ეს ძველი ნათხაბნი, მემამულის სახლს რომ ასახავს... დაე, მხატვარმა ააგოს მოედნები, მათზე აღმართოს რომბები, შედ ატრილოს პირამიდები — მაშინ მუშაია კლასი...

სენია მუშა. (შემოდის) მოქალაქე, საბჭოთა დამთავრდა, შედმეტ საათებში მუშაობის ნებას კი შრომის ინსპექტორი არ გვაძლევს... ასე რომ, ჩვენ უნდა დავიხვეწოთ... (გასძახის კულისებში) პანკა, დაუშვი ფარდა... დაე, მოქალაქე ხვალ „პრედაში“ დაბეჭდოს დისკუსია.

უარ და

პიესა რუსულიდან თარგმნა და შენიშვნები დაურთო გივი ბოჯუბაშა. თბილისი, 1972 წ., ავეისტო.

²⁴ აქ გამოტოვებულია სიტყვა, ალბათ უნდა იყოს ბელუბში (მათი აფეთქების მიზნით).

ჰინ სარის ზინ სარის რეჟიმი?

პასუხი მხატვრე ნომინის სურათზე

ჩენი ჟურნალის მეცხრე ნომრის 112-ე გვერდზე დაბეჭდილია ფოტოსურათი შალვა დამპყვენი გოროდნინის როლში (გოგოლის „რევიზორი“). რედაქციას სწორი პასუხები გამოუგზავნეს: თ. და ე. მკედლიძეებმა, მ. მიქაძემ, ვ. ოიაძემ, ი. ცხვარიაშვილმა, ზ. ხომერტიკმა, ე. შვალუაძემ, (თბილისი), შ. წამალაშვილმა (მანგლისი), გ. კლდიაშვილმა (კასპი), გ. იმერელმა (ქუთაისი), გ. კაკაბაძემ (ზესტაფონი).

